

**Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem
2018. gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2019. gadā”**

Saturs

Ievads	3
1. Nodarbinātība un reģistrētais bezdarbs	3
1.2. Darba devēju pieteiktās brīvās darba vietas	9
2. Apmācību komisijas apstiprinātie bezdarbnieku apmācību saraksti	12
3. Kuponu sistēmas bezdarbnieku apmācībā izvērtējums	17
4. 2018. gadā NVA īstenotie aktīvās darba tīrgus politikas pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot personu konkurētspēju darba tīrgū	22
4.1. Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve	26
4.2. Bezdarbnieku praktiskā apmācība pie darba devēja	35
4.3. Komersantu nodarbināto personu reģionālās mobilitātes veicināšana	36
4.4. Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi	37
5. Bezdarbnieku klasifikācija secīgai iesaistei aktīvajos nodarbinātības pasākumos („bezdarbnieku profilēšana”).....	39
6. Karjeras konsultāciju sniegšana 2018. gadā	42
7. Klientu apmierinātības izvērtējums par NVA un tās īstenotajiem pakalpojumiem	43
Kopsavilkums.....	47
Secinājumi par īstenotajiem apmācību pasākumiem un turpmāk nepieciešamajiem pilnveidojumiem	48
Pielikumi.....	51

Ievads

Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018. gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2019. gadā” izstrādāts ar mērķi Labklājības ministrijai reizi gadā publicēt informāciju par Nodarbinātības valsts aģentūras apmācību pasākumu rezultātiem un bezdarbnieku un darba meklētāju prioritārajiem apmācību virzieniem, iekļaujot informāciju par LM Apmācību komisijas pieņemtajiem lēmumiem apmācību sarakstu aktualizēšanā, kā arī līdz šim paveikto un plānoto apmācību kuponu sistēmas pilnveides nolūkos.

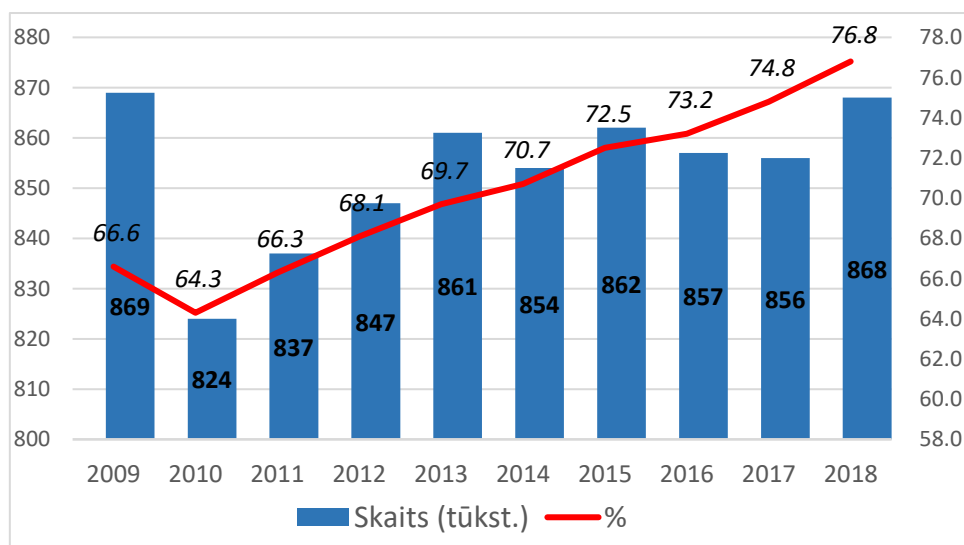
Lai noteiktu bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību prioritāros virzienus, kuros bezdarbniekiem un darba meklētājiem piedāvāt izglītības programmas un apmācību pasākumus, tiek veikta darba tirgus situācijas analīze, NVA datu analīze, ņemtas vērā Ekonomikas ministrijas prognozes par Latvijas darba tirgus turpmāko attīstību, nozaru ekspertu ieteikumi u.c. uz pierādījumiem balstīta analīzes statistika.

1. Nodarbinātība un reģistrētais bezdarbs

Darba tirgus situācija Latvijā pēdējos gados ir pakāpeniski uzlabojusies, **nodarbinātības līmenis 2018.gadā** vecuma grupā 20-64 sasniedza **76,8%** (skat. 1.attēlu). Arī bezdarba līmenis samazinājās līdz 7,4% (2017. gadā rādītājs bija zemāks - 8,7%), turklāt pēdējos gados rādītāji pārsniedz vidējo līmeni ES (2018.gadā ES nodarbinātības līmenis bija 73,2%). Vienlaikus ir būtiski samazinājies to ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju īpatsvars, kas ir zaudējuši cerību atrast darbu. Ja 2017. gadā tādi bija 4,1%, tad 2018. gada 4.ceturksnī šis rādītājs bija samazinājies līdz 2,8%.

Attēls Nr.1

Nodarbināto iedzīvotāju skaits un īpatsvars
iedzīvotāju kopskaitā vecuma grupā 15–64 gadi

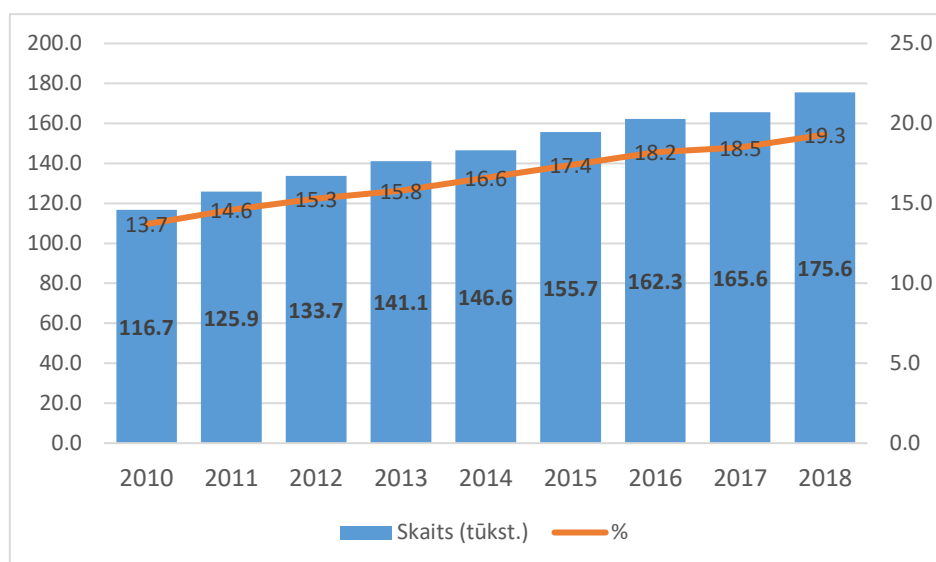
Avots: Eurostat

LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

Pēc straujā nodarbināto iedzīvotāju skaita samazinājuma ekonomiskās lejupslīdes laikā, ekonomiskajai situācijai uzlabojoties, pozitīva tendence vērojama arī nodarbināto iedzīvotāju skaita dinamikā. Ja 2010. gadā nodarbināti bija tikai 850,7 tūkstoši jeb 52 % iedzīvotāju 15–74 gadu vecumā, tad 2018. gadā nodarbināti bija 909,4 tūkstoši jeb 64,95%. Visaugstākais nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars 2018.gadā sadalījumā pa vecuma grupām bija iedzīvotājiem 45-54 gadu vecumā (23,6%), iedzīvotājiem 35-44 gadu vecumā un 25-34 gadu vecumā (abās grupās 23,4%), savukārt **pirmspensijas iedzīvotājiem vecuma grupā (55-64 gadi)** rādītājs veidoja 19,3%, tam gadu no gada pakāpeniski palielinoties (2013.gadā rādītājs bija 15,8%). Absolūtos skaitļos nodarbināto iedzīvotāju skaits vecumā no 55-64 gadi ir palielinājies no 141,1 tūkst. 2013.gadā līdz 175,6 tūkst. 2018.gadā (skat. 2.attēlu).

Attēls Nr.2

Nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (55-64 gadi, %)

Avots: CSP

2018. gadā sieviešu nodarbinātības līmenis bija zemāks nekā vīriešu (sievietēm – 61,7 %, vīriešiem – 67,6 %). Pēc teritoriālā dalījuma viszemākais nodarbinātības līmenis ir Latgales reģionā, kur vērojams arī lēnākais nodarbinātības līmeņa pieaugums starp reģioniem. 2018. gadā Latgales reģionā nodarbināti bija 56,3 % iedzīvotāju, kas bija par 7,4 procentpunktiem vairāk nekā 2010. gadā. Savukārt visaugstākais nodarbinātības līmenis 2018. gadā bija Rīgas reģionā (68,6 %), kur vērojams arī straujākais nodarbinātības līmeņa pieaugums. Nodarbinātības līmenis Rīgas reģionā kopš 2010. gada ir palielinājies par 14,7 procentpunktiem. 2018. gadā visaugstākais nodarbinātības līmenis (82,4 %) bija personām ar augstāko izglītību, bet viszemākais personām ar pamatzglītību vai zemāku par to – 31,3 %.

2018.gadā reģistrētā bezdarba (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars darbspējas vecumā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā) rādītāji vēl vairāk turpināja uzlaboties, salīdzinot ar 2017.gadu. 2018.gada pirmajā pusgadā bija LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

vērojams ievērojams reģistrētā bezdarba samazinājums, salīdzinot ar 2017.gada sākumu (piemēram, janvāra mēnesī reģistrētā bezdarba atšķirība sasniedza pat 1,5 procentpunktus), lai arī gada noslēgumā reģistrētais bezdarbs bija tikai nedaudz mazāks (0,4 procentpunkti) nekā atbilstošajā laika periodā pirms gada. 2018.gadā ar martu varēja novērot bezdarba līmeņa samazināšanos, zemāko punktu sasniedzot septembrī – oktobrī (6,1%), kas bija zemākais rādītājs kopš 2008.gada. Kā ierasts gada beigās vērojams neliels bezdarba līmeņa, tā arī uzskaitē esošu bezdarbnieku pieaugums.

2018. gada decembra beigās NVA bija reģistrēti 59 588 bezdarbnieki, kas bija par 3 533 jeb 6,35 % mazāk nekā 2017. gada decembra beigās (skat. 3.attēlu). Viszemākais reģistrēto bezdarbnieku skaits bija 2018. gada oktobrī (56 726). Reģistrēto bezdarbnieku skaita pieaugums gada beigās lielākoties ir saistīts ar sezonas darbu beigšanos, kas skar tādas nozares kā būvniecība, transports un uzglabāšana, lauksaimniecība, mežsaimniecība, ceļu būve, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi. 2018.gada 12 mēnešos vidēji reģistrēti 60 253 bezdarbnieki, kas vidēji bija par 7 985 bezdarbniekiem mazāk nekā 2017.gadā (68 238).

Attēls Nr.3

Reģistrētā bezdarba līmenis mēneša beigās, % un skaits

Reģistrētā bezdarba līmenis mēneša beigās, %												
Mēneši												
Gadi	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jūn	Jūl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2013	10,9	10,9	10,8	10,4	9,9	9,6	9,5	9,3	9,1	9,1	9,3	9,5
2014	9,8	9,9	9,8	9,6	9,1	8,9	8,6	8,4	8,2	8,2	8,3	8,5
2015	9,0	9,1	9,2	8,8	8,6	8,6	8,6	8,5	8,3	8,3	8,4	8,7
2016	9,1	9,2	9,1	8,8	8,4	8,3	8,3	8,1	7,9	7,9	8,0	8,4
2017	8,5	8,4	8,3	7,8	7,4	7,2	7,1	6,9	6,6	6,6	6,7	6,8
2018	7,0	7,1	7,0	6,7	6,4	6,4	6,4	6,3	6,1	6,1	6,2	6,4

Bezdarbnieku skaits (uz mēneša beigām)												
Mēneši												
Gadi	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jūn	Jūl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2013	107488	107687	107063	102760	97769	94754	92975	91202	89435	89616	91619	93321
2014	96762	97736	96496	92010	87780	85296	83163	80938	79104	79183	79869	82027
2015	86246	87873	86604	82833	80567	80688	80671	79825	78557	78052	79153	81780
2016	85452	86581	85414	82268	79092	78164	77425	75664	74357	74053	75348	78357
2017	80016	79152	76431	71705	68439	66708	65554	63717	61461	61014	61538	63121
2018	65136	65282	64631	61882	59548	59119	58888	58051	56734	56726	57455	59588

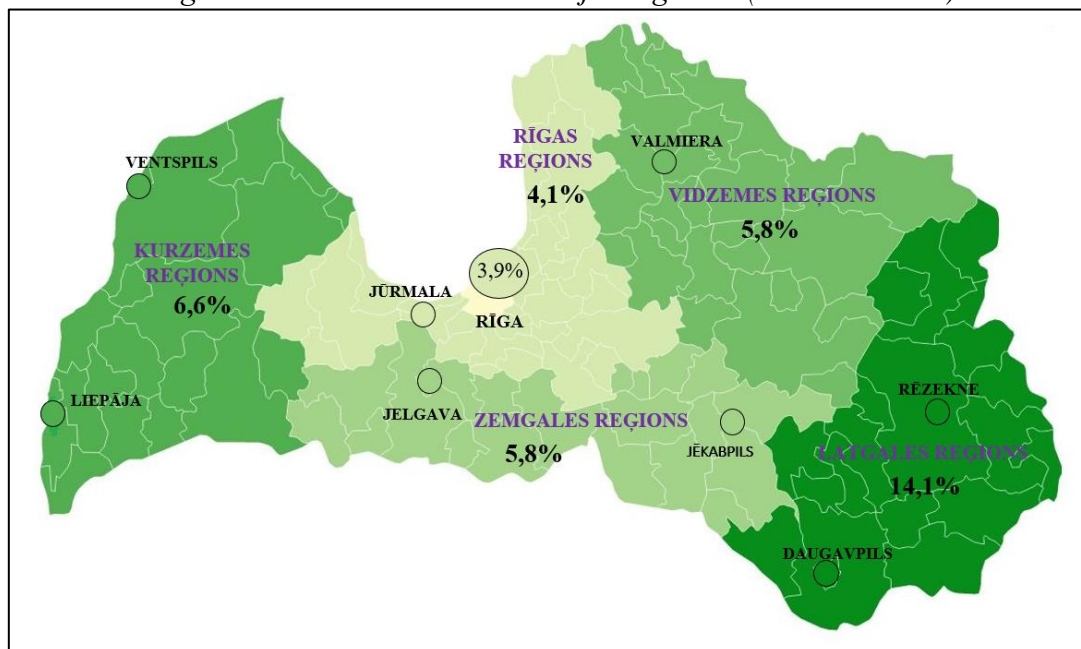
Avots: NVA

NVA dati par 2019. gada 30. jūniju liecina, ka reģistrētā bezdarba līmenis valstī bija 6% (2018. gada jūnija beigās rādītājs bija 6,4%). Reģistrētā bezdarba līmenis sadalījumā pa reģioniem attēlots 4.attēlā, kur acīmredzami iezīmējas darba tirgus būtiskās **reģionālās atšķirības**. 2019. gada jūnija beigās NVA reģistrēti 55 750 bezdarbnieki, kas, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ir par 3 369 personām mazāk. Ar sabiedrības novecošanos arī bezdarbnieku vecuma struktūrā iezīmējas līdzīgas tendences, kur salīdzinājumā ar 2017. gada atbilstošo periodu bezdarbnieku īpatsvars vecumā

60 gadi un vairāk ir pieaudzis par 3,1% (no 8,9% līdz 12% 2019. gada jūnijā). Savukārt 2018.gada laikā reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku skaits ir samazinājies par 18%, un 2018. gada 12 mēnešos darbā iekārtojušies 12 tūkstoši ilgstošie bezdarbnieki.

Attēls Nr.4

Reģistrētā bezdarba līmenis Latvijas reģionos (uz 30.06.2019.)

No reģistrēto bezdarbnieku kopskaita (55 750) 2019. gada 30.jūnijā 57,9 % (32 289) bija sievietes un 42,1 % (23 461) vīrieši. Var novērot, ka vīriešu bezdarbnieku īpatsvars pieaug ziemas mēnešos, kas skaidrojams ar viņu lielāku iesaisti sezonas darbu veikšanā. 2019. gada jūnija beigās nedaudz vairāk kā puse reģistrēto bezdarbnieku bija ar bezdarba ilgumu līdz 6 mēnešiem – 29 234 jeb 52,4%. Bezdarbnieku statistikas portretu skat. 1.tabulā.

Tabula Nr.1

Reģistrēto bezdarbnieku statistiskais portrets (uz 30.06.2019.)

		Kopējais skaits	% no kopskaita	Sievietes	Vīrieši
Bezdarbnieku skaits		55750		32289	23461
				57,9%	42,1%
Vecuma grupas	15 - 19	264	0,5 %	130	134
	20 - 24	2716	4,9 %	1627	1089
	25 - 29	5540	9,9 %	3415	2125
	30 - 34	6503	11,7 %	4127	2376
	35 - 39	5903	10,6 %	3583	2320
	40 - 44	5612	10,1%	3332	2280
	45 - 49	6255	11,2%	3455	2800
	50 - 54	7130	12,8%	3925	3205
	55 - 59	9101	16,3%	4978	4123
	60 un vairāk	6726	12,1%	3717	3009
Izglītības līmenis	augstākā izglītība	11903	21,4%	8523	3380
	profesionālā izglītība	20077	36%	10743	9334

	vispārējā vidējā izglītība	13876	24,9%	7919	5957
	pamatizglītība	8663	15,5%	4491	4172
	zemāka par pamatzglītību	1210	2,2%	606	604
	nav norādīta	21	0%	7	14
Valsts valodas prasme	izglītība iegūta valsts valodā	34141	61,2%	19853	14288
	valsts valodas augstākā pakāpe	2969	5,3%	2208	761
	valsts valodas vidējā pakāpe	8184	14,7%	5529	2655
	valsts valodas zemākā pakāpe	6089	10,9%	2991	3098
	nav valsts valodas atestācijas	4365	7,8%	1706	2659
	nav norādīta	2	0%	2	0
Bezdarba ilgums	līdz 6 mēnešiem	29234	52,4%	16837	12397
	no 6 līdz 12 mēnešiem	12428	22,3%	7327	5101
	no 1 līdz 3 gadiem	7385	13,2%	4308	3077
	3 gadi un vairāk	6703	12%	3817	2886

Datu avots: NVA

Reģistrēto bezdarbnieku kopskaitā 2019. jūnija sākumā lielāko īpatsvaru veido bezdarbnieki ar profesionālo izglītību – 36%, no kuriem puse ir vecumā 50 gadi un vairāk. Salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, bezdarbnieku skaits samazinājies visās izglītības grupās, izņemot bezdarbniekiem ar augstāko izglītību, kuru skaits ir nedaudz pieaudzis (par 45 personām jeb 0,4 procentpunktiem). Lielākais reģistrēto bezdarbnieku skaits pēc pēdējās nodarbošanās 2019. gada jūnija beigās bija profesijās palīgstrādnieks 2 625 (5%), mazumtirdzniecības veikala pārdevējs – 1 666 (3%), apkopējs – 1 578 (3%).

2019. gada jūnija beigās lielākās mērķgrupas no bezdarbnieku kopskaita ir **bezdarbnieki vecumā 50 gadi** un vairāk – 41,2% un **ilgstošie bezdarbnieki** (ar bezdarba ilgumu vismaz vienu gadu) – 25,3%. Ilgstošo bezdarbnieku statistikas portretu skat. 2. tabulā. ESF projekta “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem” ietvaros turpinās motivācijas programma ilgstošo bezdarbnieku motivācijai un atgriešanai darba tirgū, kuras mērķis ir veicināt ilgstošo bezdarbnieku iekļaušanos sabiedrībā un iekārtošanos piemērotā pastāvīgā darbā vai piemērotās apmācībās. Tiek piedāvāts iesaistīties motivācijas programmā darba meklēšanai (ietver nodarbības, kas vērstas uz atbalsta sniegšanu, individuālo sociālo problēmu risināšanu, personības un sociālo prasmju attīstīšanu un pilnveidošanu, sadzīves prasmju pilnveidošanu, motivācijas stiprināšanu un sagatavošanos darba procesam) un sociālā mentora pakalpojums, kas ietver praktisko atbalstu, konsultācijas un ieteikumus darbā iekārtošanās jautājumos.

Salīdzinot ar attiecīgo periodu pirms gada, absolūtos skaitļos visās mērķgrupās vērojams bezdarbnieku skaita samazinājums. 2019. gada 30. jūnijā reģistrēti 22 957 bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk, kas ir par 4 % jeb 894 personām mazāk nekā gadu iepriekš, un 14 088 ilgstošie bezdarbnieki, kas ir par 13 % jeb 2 037 personām mazāk nekā 2018. gada jūnija beigās. Tāpat minētajā laika periodā reģistrēti 2 980 **jaunieši bezdarbnieki** (vecuma grupā no 15-24 gadi), kas ir par 11,5 % jeb 386 mazāk nekā 2018. gada 30. jūnijā. Tomēr komplikētāka atgriešanās darba tirgū un līdz ar to mazāks samazinājums bijis tieši **bezdarbniekiem ar invaliditāti** (2019. gada 30. jūnijā reģistrēti

LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

8 119 bezdarbnieki ar invaliditāti, kas ir par 2 % jeb 163 personām mazāk nekā gadu iepriekš).

Mērķa grupas klientu integrēšana darba tirgū ir viena no NVA prioritātēm, tādēļ NVA sadarbojas ar darba devējiem un nevalstiskajām organizācijām (turpmāk NVO), lai rastu iespējas integrēties darba tirgū. Pēdējo gadu laikā Latvijā ir īstenoti vairāki jauni pasākumi, lai vēl vairāk atbalstītu personu ar invaliditāti integrāciju darba tirgū. Piemēram, NVA ir uzsākusi motivācijas programmas īstenošanu darba meklēšanai ar mentora pakalpojumu personām ar invaliditāti, tāpat tiks turpinātas subsidētās darba vietas bezdarbniekiem ar invaliditāti, kā arī turpinātas jaunās iniciatīvas kā atvērto durvju dienas personu ar invaliditāti darbā iekārtošanās veicināšanai, satuvinot bezdarbniekus un potenciālos darba devējus. Turpināsies arī darba devēju informēšanas pasākumi, ietverot arī cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības labās prakses piemēru popularizēšanu, lai iedrošinātu citus darba devējus nodarbināt personas ar invaliditāti.

Vidējais reģistrētā bezdarba ilgums 2019. gada jūnija beigās bija 173 dienas jeb nedaudz vairāk nekā 5 mēneši, kas, salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, bija par 5 dienām mazāk. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, visās mērķgrupās vērojams bezdarba ilguma samazinājums.

Tabula Nr.2

Ilgstošo bezdarbnieku statistiskais portrets (uz 30.06.2019.)

		Kopējais skaits	% no kopskaita	Sievietes	Vīrieši
Bezdarbnieku skaits		14 088		8125	5963
				57,7%	42,3%
Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars % no kopējā bezdarbnieku skaita		25,3%			
Vecuma grupas	15 - 19	11	0,1 %	6	5
	20 - 24	131	0,9 %	74	57
	25 - 29	442	3,1 %	283	159
	30 - 34	851	6 %	578	273
	35 - 39	1008	7,2 %	666	342
	40 - 44	1317	9,3 %	854	463
	45 - 49	1777	12,6 %	983	794
	50 - 54	2373	16,8 %	1310	1063
	55 - 59	3548	25,2 %	1970	1578
	60 un vairāk	2630	18,7 %	1401	1229
Izglītības līmenis	augstākā izglītība	1501	10,7 %	1075	426
	profesionālā izglītība	5804	41,2 %	3179	2625
	vispārējā vidējā izglītība	3666	26 %	2104	1562
	pamatizglītība	2744	19,5 %	1546	1198
	zemāka par pamatizglītību	372	2,6 %	221	151
	nav norādīta	1	0 %	0	1
valsts valodas prasme	izglītība iegūta valsts valodā	7079	50,2 %	3960	3119
	valsts valodas augstākā pakāpe	713	5,1 %	556	157
	valsts valodas vidējā pakāpe	2202	15,6 %	1577	625
	valsts valodas zemākā pakāpe	2371	16,8 %	1263	1108
	nav valsts valodas atestācijas	1723	12,2 %	769	954
	nav norādīta	0	0 %	0	0

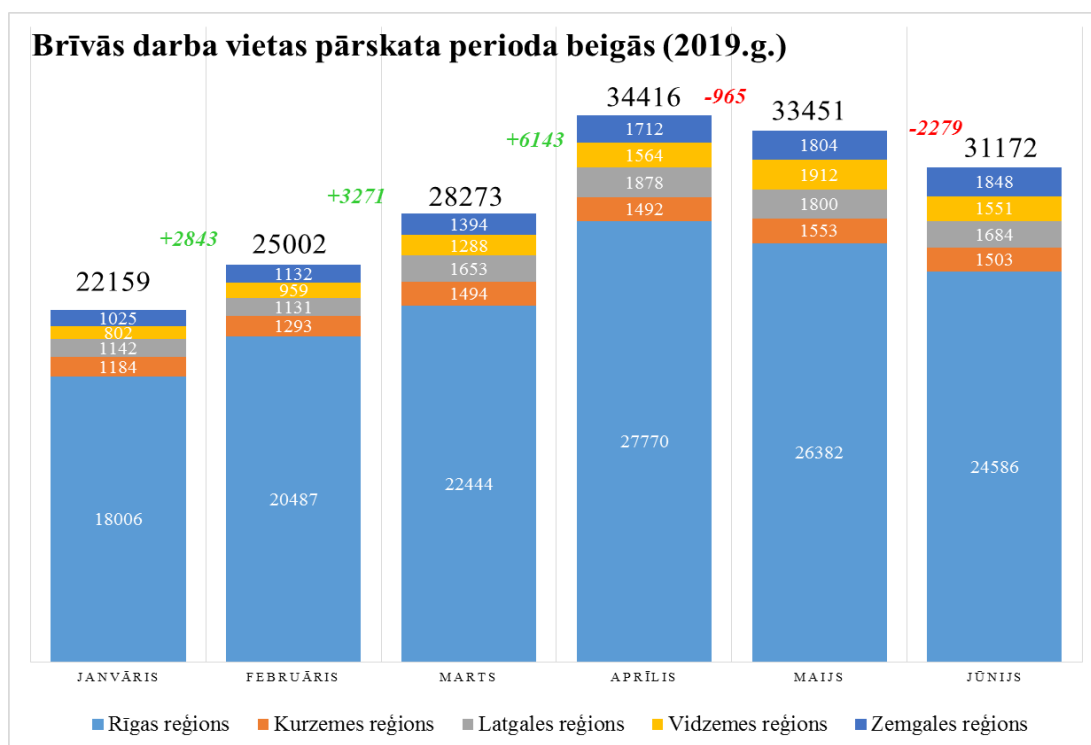
bezdarba ilgums	no 1 līdz 3 gadiem	7385	52,4 %	4308	3077
	3 gadi un vairāk	6703	47,6 %	3817	2886

Datu avots: NVA

1.2. Darba devēju pieteiktās brīvās darba vietas

2018. gada 12 mēnešos NVA reģistrētas 88 492 brīvās darba vietas, kas bija par 17 150 jeb 19 % vairāk salīdzinot ar 2017. gada janvāri – decembri, turklāt no 72% darba vietu reģistrētas Rīgas reģionā. 2018.gada **janvārī – jūnijā reģistrētas 60 013 brīvās darba vietas** (kas bija par 15 771 vairāk, salīdzinot ar 2018. gada atbilstošo periodu). 2018.gada jūnija beigās NVA bija reģistrētas **aktuālas 31 172 brīvās darba vietas** (kas bija par 2 279 vakancēm mazāk, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi), līdz ar to reģistrēto bezdarbnieku skaits gandrīz divas reizes pārsniedz darba piedāvājumu skaitu (skat. 5.attēlu). Rīgas reģionā jūnijā bija 79% no brīvo darba vietu kopskaita.

Attēls Nr.5

Datu avots: NVA

Visvairāk brīvās darba vietas 2019.gada janvārī – jūnijā ir reģistrējuši (visos Latvijas reģionos): uzņēmums - MAXIMA Latvija, SIA (2 068 darba vietas, no tām 87% Rīgas reģionā), Rīgas reģionā uzņēmums – LUX MEOS, SIA (1 900 darba vietas), Rīgas reģionā uzņēmums - FORTTEK Latvija, SIA (913 darba vietas), Rīgas reģionā uzņēmums - Celtniecības Kvalitātes Aģentūra (CKA), SIA (668 darba vietas), Rīgas reģionā uzņēmums - BRIZ 88, SIA (640 darba vietas).

Visvairāk brīvās darba vietas reģistrētas darbības jomā – Būvniecība/Nekustamais īpašums – 42% no kopējā skaita, Pakalpojumi – 14%, Transports/Loģistika – 12% (skat. 6.attālu).

Attēls Nr.6

NVA reģistrētās brīvās darba vietas

Darbības joma	Vietu skaits (30.06.2019.)					Kopā
	Kurzemes reģions	Latgales reģions	Rīgas reģions	Vidzemes reģions	Zemgales reģions	
Bankas / Apdrošināšana / Finances/Grāmatvedība	3	5	96			104
Būvniecība / Nekustamais īpašums	354	532	10864	681	784	13215
Cita	17	5	1124	11	23	1180
Drošība / Glābšanas dienesti / Aizsardzība	15	14	164	4	13	210
Ēdināšana / Pārtikas rūpniecība	44	132	1081	49	45	1351
Elektronika / Enerģētika / Elektroenerģija	5	38	118	2	5	168
Informācijas tehnoloģijas / Telekomunikācijas	1	27	709	1		738
Izglītība / Zinātne	17	24	178	11	34	264
Jurisprudence / Tieslietas			18	3		21
Kultūra / Māksla	1		1			2
Lauksaimniecība / Vide	61	138	365	154	229	947
Mediji / Sabiedriskās attiecības			6	1		7
Pakalpojumi	463	116	3614	70	103	4366
Ražošana	310	430	1889	338	328	3295
Tirdzniecība / Mārketing	78	74	565	78	59	854
Transports / Loģistika	98	85	3149	112	158	3602
Tūrisms / Viesnīcas	2	3	105		1	111
Vadība / Administrēšana	4	6	63	3		76
Valsts pārvalde	9	7	227	20	23	286
Veselības aprūpe / Sociālā aprūpe	21	48	250	13	43	375
Kopā	1503	1684	24586	1551	1848	31172

Datu avots: NVA

Lielākais brīvo darba vietu pieaugums gada griezumā vērojams vidējas kvalifikācijas profesijās, īpaši kvalificētiem strādniekiem un amatniekiem (sīkāk skat 7.attēlā): stiegrotājs, būvnieks, ēku celtnieks.

2019. gada jūnija beigās NVA bija reģistrētas 25 837 ilgāk par 1 mēnesi neaizpildītas brīvās darbvietas, kas sastāda 82,9% no brīvo darba vietu kopskaita pārskata perioda beigās (31 172). Lielākais ilgstoši neaizpildīto vakancu īpatsvars vērojams Rīgas (86,9%) un Vidzemes (80,2%) reģionos, savukārt mazākais Kurzemes un Latgales reģionos, attiecīgi 59,6% un 62,4%. 2019. gada janvārī – jūnijā darbā iekārtojušies 33 702 bezdarbnieki, no kuriem 10 419(31%) ir iekārtojušies darbā pēc kāda NVA aktīvā nodarbinātības pasākuma pabeigšanas (izņemot konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu (turpmāk – KPP) informatīvās dienas).

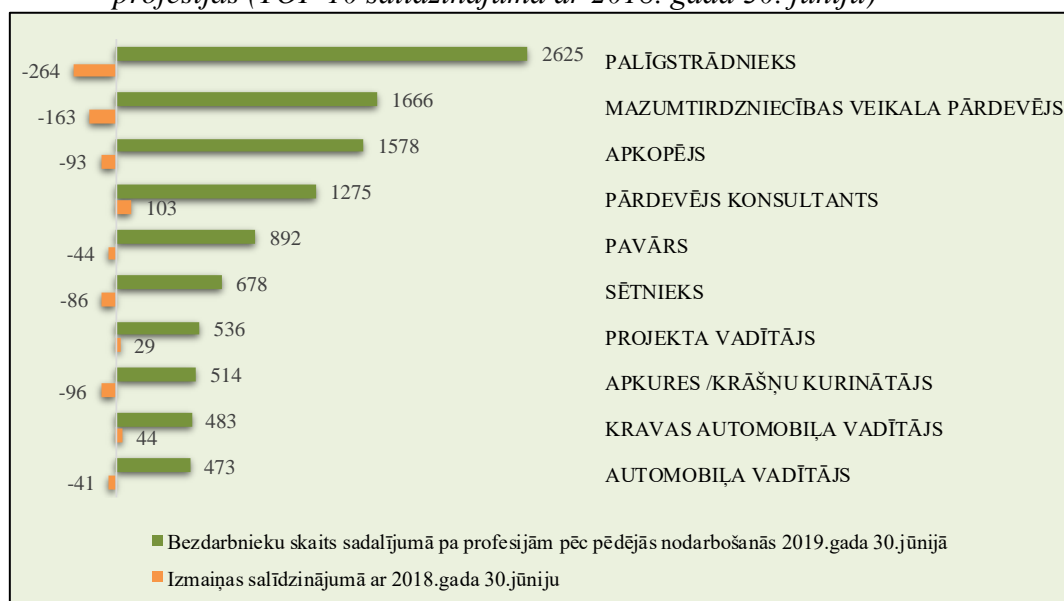
Brīvo darba vietu skaits sadalījumā pa profesiju grupām (pēc LR profesiju klasifikatora)

Profesiju pamatgr. Nr.	Profesiju pamatgrupas nosaukums	Brīvo darbvieta skaits 2018. gada jūnija beigās	Brīvo darbvieta skaits 2019. gada jūnija beigās	Izmaiņas procentos
Augstas kvalifikācijas profesijas, tai skaitā:		2 469	2 846	15%
0	Nacionālo bruņoto spēku profesijas	0	50	-
1	Vadītāji	248	199	-20%
2	Vecākie speciālisti	1 455	1 468	1%
3	Speciālisti	766	1 129	47%
Vidējas kvalifikācijas profesijas, tai skaitā:		14 597	23 936	64%
4	Kalpotāji	748	703	-6%
5	Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	1 546	1 898	23%
6	Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	154	242	57%
7	Kvalificēti strādnieki un amatnieki	9 447	16 857	78%
8	Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	2 702	4 236	57%
Zemas kvalifikācijas profesijas		2 956	4 390	49%
Kopā		20 022	31 172	56%

Datu avots: NVA

Lielākais reģistrēto bezdarbnieku skaits sadalījumā pa profesijām pēc pēdējās nodarbošanās 2019. gada jūnija beigās: palīgstrādnieks 2 625 (5%), mazumtirdzniecības veikala pārdevējs – 1 666 (3%), apkopējs – 1 578 (3%) u.c. (skat. 8.attēlu).

Bezdarbnieku skaits 2019. gada 30. jūnijā sadalījumā pēc pēdējās nodarbošanās profesijas (TOP 10 salīdzinājumā ar 2018. gada 30. jūniju)

2. Apmācību komisijas apstiprinātie bezdarbnieku apmācību saraksti

Apzinoties, ka daļa no NVA uzskaitē esošajiem bezdarbniekiem jau ilgstoši ir bez darba, lielai daļai no pašreiz reģistrētajiem bezdarbniekiem varētu būt grūtības iekļauties darba tirgū, tāpēc nepieciešams turpināt īstenot aktīvos darba tirgus politikas pasākumus, t.sk. apmācības.

Atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 25. janvāra noteikumu Nr.75 "Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem" (turpmāk – MK noteikumi Nr.75) 22.punktā noteiktajam, apmācību jomas, izglītības programmas, profesijas un sociālās un profesionālās pamatprasmes, kurās atbilstoši darba tirgus pieprasījumam un tautsaimniecības nozaru attīstības prognozēm nepieciešams veikt bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību, kā arī konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu tematiskās jomas (turpmāk – apmācību saraksti) ne retāk kā reizi gadā nosaka labklājības ministra izveidota **Apmācību komisija**. Apmācību komisijas sastāvā iekļauj LM, EM, Izglītības un zinātnes ministrijas, Nodarbinātības valsts aģentūras, Zemkopības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas, kā arī, ja nepieciešams, citu kompetento valsts, pašvaldību, augstākās izglītības un zinātnes institūciju vai biedrību un nodibinājumu pārstāvjus un nozaru ekspertus.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.75, NVA organizē bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību:

- atbilstoši **Apmācības komisijas** priekšlikumiem;
- pēc darba devēja rakstiska pieprasījuma.

Apmācību programmu sarakstus sagatavo LM sadarbībā ar NVA. Atbilstoši izmaiņām izglītības un kvalifikāciju struktūrās saraksti tiek sagatavoti arī sadarbībā ar VISC (pirms tam izdiskutējot izglītības programmu atbilstību kvalifikācijas līmeņiem un profesiju nosaukumiem elektroniskās sarakstes procedūrā vai organizējot starpinstitūciju tikšanos). Saraksti tiek sagatavoti atbilstoši:

1. pierādījumos balstītai analīzei atbilstoši darba tirgus pieprasījumam. LM sagatavo sarakstus atbilstoši NVA statistikas datiem par katru sarakstā iekļauto profesionālās tālākizglītības programmu:

- NVA īstermiņa darba tirgus prognozi „Darba devēju aptaujas ziņojums” (pieejams: http://www.nva.gov.lv/docs/31_5ca4bc35e9ddb6.82035019.pdf), kā augstu vērtējot pieprasījumu virs 200 darba vietām;
- Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmā (BURVIS) reģistrēto vakanču skaitu gada ietvaros, kā augstu vērtējot pieprasījumu, sākot no 100 vakančām;

- iekārtojušos darbā īpatsvaru (%) pirmo 6 mēnešu laikā pēc apmācību pabeigšanas, kā nepietiekamu vērtējot rezultātu, kas zemāks par 30%;
- reģistrēto bezdarbnieku skaitu pēc pēdējās nodarbošanās profesijā, kā pietiekamu vērtējot rezultātu, sākot no 100 personām;
- reģistrēto bezdarbnieku skaitu, kas meklē darbu profesijā, kā augstu vērtējot rezultātu, sākot no 100 personām;
- bezdarbnieku skaitu, kuri uzsākuši apmācības gada ietvaros, kā augstu vērtējot rezultātu, sākot no 150 personām, kas uzsākušas programmas apguvi;
- bezdarbnieku skaitu, kuri pabeiguši apmācības iepriekšējā gadā, kā augstu vērtējot rezultātu, sākot no 150 personām, kas uzsākušas programmas apguvi;
- reģistrētos bezdarbnieku pieteikumus programmas apguvei gada laikā.

2. LM iesūtītajiem priekšlikumiem, kā arī komisijas dalībnieku un Nozaru ekspertu padomju (atsevišķa veidlapa, kas tiek izsūtīta elektroniski kopā ar sēdē izskatāmo dokumentāciju pirms katras komisijas sēdes) iesniegtajiem priekšlikumiem. Specifiski jautājumi tiek izskatīti arī Nozaru ekspertu padomēs (NEP) vai atsevišķās darba grupās, pievēršoties tiem detalizētāk, tomēr būtiskākā nozīme ir tieši darba devēju aptauju un NVA datu bāzē esošajai informācijai.

Vienlaikus Apmācību komisijas apstiprinātie saraksti var tikt aktualizēti, ņemot vērā darba tirgus pieprasījuma izmaiņas. Specifiskā atbalsta mērķa 7.1.2. pasākuma „Darba tirgus apsteidzošo pakārtojumu sistēmas ieviešana” ietvaros NVA īsteno ESF projektu Nr.7.1.2.2/16/I/001 “**Darba tirgus prognozēšanas sistēmas pilnveide**”. Projekta mērķis ir izveidot Darba tirgus apsteidzošo pārkartojumu sistēmu, lai pieņemtu pamatotus un tautsaimniecības vajadzībām atbilstošus lēmumus rīcībpolitikas izstrādei un ieviešanai. Projekta rezultātā plānots līdz 2020.gadam izveidot Darba tirgus apsteidzošo pārkartojumu sistēmu, kurā būs pieejama informācija par īstermiņa, vidēja un ilgtermiņa prognozēm (tai skaitā darba tirgus piedāvājumu) tautsaimniecības nozaru, profesiju un izglītības griezumā, kas lietotājam atvieglotu nākotnes vai turpmākās profesijas izvēli. Līdzīgi projekta ietvaros tiek pilnveidota darba tirgus īstermiņa prognozēšanas metodika, lai iegūtu pēc iespējas precīzākas prognozes par visām profesiju grupām un prognozes par pieprasītajām prasmēm, paplašinot prognožu pielietojamību apmācību un profesiju izvēlē, t.sk. Apmācību komisijai, pieņemot lēmumu par aktuālajām darba tirgus profesijām bezdarbnieku mācību ietvaros.

Arī 2019. gadā Apmācību komisija bezdarbnieku mācību piedāvājuma noteikšanā izmantoja Projekta ietvaros izstrādāto “**Darba tirgus īstermiņa prognozi 2019. gadam: darba devēju aptauju**”, ņemot vērā informāciju par to, kādās profesiju grupās un reģionos gada laikā darba devēji plāno izveidot jaunas darba vietas, likvidēt esošās darba vietas vai nomainīt esošos

darbiniekus rotācijas kārtībā u.c. (ziņojums pieejams arī NVA mājaslapā: http://www.nva.gov.lv/docs/31_5ca4bc35e9ddb6.82035019.pdf).

2019. gada 29. maijā tika sasaukta Apmācību komisijas sēde, kurā ar sēdes protokolu Nr. 1/2019 tika aktualizēti bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību saraksti 2019. gadam. Atbilstoši jaunākajām tendencēm izglītības struktūrās, tika precizēti programmu nosaukumi un to atbilstība konkrētam kvalifikācijas līmenim, tāpat atbilstoši darba tirgus pieprasījumam lemts par jaunu programmu papildināšanu vai svītrošanu no apmācību sarakstiem. Papildus sēdes ietvaros komisijas locekļi tika iepazīstināti ar EM informāciju par tautsaimniecības nozaru attīstības tendencēm 2019. gadā un vidējā un ilgtermiņa prognozēm, kā arī jaunākajām LM un NVA aktualitātēm apmācību pasākumu organizēšanā (atbilstoši MK noteikumiem Nr.75) un paveikto 2018. gadā.

EM sniegtā informācija par darba tirgus prognozēm liecināja, ka Latvijā turpmākajos 2 gados nodarbinātības izaugsme samazināsies. Lielākie izaicinājumi – darbaspēka nepietiekamība, sarūkot darbaspēka rezervēm jeb bezdarba līmenim. Sagaidāmas arī bezdarba strukturālās problēmas reģionālo darbaspēka disproporciju griezumā. 2019.gadā darba tirgus tendences visstraujāk noteiks demogrāfiskie izaicinājumi. Straujākā izaugsme īstermiņā sagaidāma būvniecībā un IKT pakalpojumos, labāka situācija kā līdz šim komercpakalpojumu jomai un tirdzniecībai, savukārt izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumos pieaugums būs mērens. Īstermiņā būvniecībā izaugsme nebūs tik strauja kā iepriekšējos gados, kas saistāms ar mēreno vakanču pieaugumu nozarē. Attiecībā uz vidēja un ilgtermiņa prognozēm lielākais darbaspēka pieprasījums tiek prognozēts IKT pakalpojumos, arī veselības un sociālajā aprūpē, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumos, būvniecībā, arī apstrādes rūpniecībā. Savukārt apstrādes rūpniecībā izaugsme sagaidāma uz produktivitātes rēķina. Izteiktākais darba vietu skaita samazinājums ir sagaidāms vienkāršās profesijās.

Savukārt attiecībā uz **aktualitātēm apmācību pasākumu organizēšanā** un paveikto 2018. gadā, komisijas sēdē LM informēja, ka 2019. gadā ar grozījumiem MK noteikumos Nr.75 par 10% palielinātas gan apmācību kuponu vērtības (profesionālās izglītības un traktortehnikas apmācībām), gan turpināts darbs pie papildus kvalitātes kritēriju piemērošanas, piemēram, transportlīdzekļu un traktortehnikas apmācībās izglītības iestādēm jāsasniedz vismaz 50% NVA klientu kvalifikācijas eksāmenu rādītājs. Arī turpmāk plānots strādāt pie izglītības iestāžu kvalitātes aspektiem, jo uzsvaram ir jābūt uz kvalitatīviem izglītības pakalpojumu sniedzējiem, nodrošinot reģionālo pārklājumu. Tāpat IZM ir uzsākusi darbu pie MK 2007.gada 2.oktobra noteikumu Nr.655 „Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo” 3.pielikumā noteikto koeficientu pārskatīšanas, kuri veido arī apmācību kupona vērtību. Vienlaikus atbilstoši MK noteikumiem Nr.75:

- Bezdarbnieku var atkārtoti iesaistīt profesionālās izglītības programmu apgūvē ne agrāk kā 2 gadus pēc iepriekšējās izglītības programmas pabeigšanas.
- Bezdarbnieku viena gada laikā var iesaistīt ne vairāk kā 2 neformālās izglītības programmu apgūvē. Valsts valodas apguvei dažādos prasmes līmeņos NVA klientu var iesaistīt ne vairāk kā 3 reizes gadā, ja persona šajā laikā nav iesaistīta citas neformālās izglītības programmas apgūvē.
- NVA stipendijas apmērs profesionālo un neformālo izglītības programmu apguves laikā ir 5 eiro par vienu apmācību dienu.
- Par nepamatotu dalības pārtraukšanu apmācībās bezdarbniekam ir jāatmaksā apmācību izdevumi atpakaļ NVA.

Sastādot apmācību jomu un profesiju sarakstu, kurās nepieciešams veikt bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību, pārkvalifikāciju un kvalifikācijas paaugstināšanu 2019. gadā, joprojām uzsvars ir uz apstrādes rūpniecības un enerģētikas, būvniecības, transporta un uzglabāšanas, informācijas un komunikācijas pakalpojumu, kā arī izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu saistītām profesijām. Lēmumi par sarakstu aktualizēšanu tika pieņemti, balstoties gan uz Apmācību komisijas iesniegtajiem priekšlikumiem, gan arī Nozaru ekspertu padomju sniegtajiem atzinumiem, kā arī, ņemot vērā sasaisti ar EM tautsaimniecības nozaru attīstības prognozēm.

Atbilstoši MK noteikumiem Nr.626 «*Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publiskošanas kārtību*» un Nozaru kvalifikāciju struktūrām (NKS) Apmācību komisija veica izglītības programmu kvalifikāciju un nosaukumu izmaiņas:

- Galdnieka palīgs (1.kvalifikācijas līmenis) nosaukums mainīts Koksnes materiālu apstrādātājs (1.kval.);
- Konditora palīgs 1.kvalifikācija mainīta uz 2.kvalifikāciju;
- Pavāra Palīgs 1.kval. mainīta uz 2.kval.;
- Būvkonstrukciju montētājs 3.kval. mainīta uz 2.kval.;
- Maiznieks 2.kval. mainīta uz 3.kval.

No **profesionālās tālākizglītības saraksta**, kas saistīta ar bezdarbnieku pārkvalifikāciju vai kvalifikācijas paaugstināšanu, 2019. gadā (skatīt 1. pielikumu), tika izklāutas profesionālās tālākizglītības programmas “Mājkalpotājs” (1.kvalifikācijas līmenis) un “Elektronikas tehniķis” (3.kval. līmenis). Savukārt profesionālās tālākizglītības mācību saraksts tika papildināts ar tālākizglītības programmām: “Aprūpētājs” (2.kval. līmenis) un Namdaris (3.kval. līmenis).

No **profesionālās pilnveides saraksta**, kurā nepieciešams veikt bezdarbnieku profesionālo pilnveidi 2019. gadā (skatīt 1. pielikumu), tika izklāutas profesionālās izglītības programmas/programmu kopas (no 160-320.st.): “Frizieru pakalpojumi” “Komercedarbības pamati”; “Sociālā aprūpe”.

Vienlaikus saraksts tika papildināts ar programmu kopu “Sanitārtehnisko iekārtu montēšana” (160st.).

2018. gada 10. maijā stājās spēkā grozījumi Ceļu satiksmes likumā (23. panta septītajā daļā), kas samazināja traktortehnikas vadītāju kategoriju skaitu, apvienojot vairākas traktortehnikas kategorijas vienā kategorijā. Līdz ar to “Transportlīdzekļu (t.sk. traktortehnikas) vadīšanas apmācību sarakstā” traktortehnikas kategoriju skaits no 10 traktortehnikas kategorijām samazinājās līdz četrām. Mainījās arī traktortehnikas kategoriju nosaukumi, aizstājot burtus A, B, C, D, E, F, G, un H ar saīsinājumiem TR1, TR2, TR3, un TR4 (skatīt. 3.pielikumu).

Apmācību komisija papildināja Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu (KPP) individuālo konsultāciju un grupu nodarbību (kursi, e-apmācība) sarakstu (skatīt 4. pielikumu), ar pamatzināšanu kursiem poligrāfijā un elektronikā, kas sniedz iespēju NVA klientiem iegūt priekšzināšanas par nozares specifiku pirms karjeras maiņas vai iesaistes profesionālajā tālākizglītībā.

3. Kuponu sistēmas bezdarbnieku apmācībā izvērtējums

NVA īstenoto apmācību pasākumu mērķis ir pēc iespējas ātrāka un sekmīgāka bezdarbnieku iesaiste darba tirgū, tāpēc nākamās profesijas izvēlei ir jābūt balstītai gan uz personas izvēli, gan uz darba tirgus vajadzībām. Kopš 2011. gada NVA tās klientiem piedāvā iespēju pilnveidot savas prasmes, izmantojot apmācību kuponu sistēmu. Šī metode tika ieviesta kā viens no strukturālās reformas pasākumiem saskaņā ar starptautisko aizdevēju rekomendācijām.

Apmācību kupons tiek izsniegts reģistrēšanās secībā, pēc tam bezdarbnieks var izvēlēties sev piemērotāko apmācību veidu un izglītības iestādi. Izvēlēta izglītības iestāde ne vienmēr ir spējīga nokomplektēt mācību grupu, līdz ar to personas iesaiste konkrētajā apmācību programmā var aizkavēties. Tomēr, izmantojot apmācību kuponus, klienti daudz īsākā laika periodā iesaistās apmācībās, salīdzinot ar sistēmu pirms tam, kad NVA pati komplektēja mācību grupas. Pozitīvi vērtējams arī fakts, ka līdz ar kuponu metodes ieviešanu bezdarbniekiem ir plašākas iespējas izglītības iestāžu un programmu izvēlē. Papildus ir mazināts tā sauktais „*cherry picking*” efekts, kad izglītības iestāde izvēlas jau tāpat izglītotākos, nevis tos, kam mācības ir ļoti nozīmīgas turpmākai integrācijai darba tirgū. Metodei ir vēl citas priekšrocības: konkurence starp izglītības iestādēm, atvērtas izglītības iestāžu iesaistes iespējas (nav jāpiemēro laikietilpīgas iepirkumu procedūras), kopējais NVA klientu apmierinātības pieaugums, apmācību kvalitātes uzlabojums u.c. Latvijas kuponu sistēma kā Eiropas labā prakse ir izmantota arī starptautiski (Latvijas praksi apmācību kupona ieviešanā pārņēma Igaunija, tāpat sistēma tika izmantota kā paraugs Grieķijas un Ukrainas strukturālajās reformās).

Salīdzinot privāto izglītības iestāžu iesaisti ESF projektā „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”, valsts izglītības iestādes ir pasīvas bezdarbnieku izglītošanā, ko var uzskatīt kā neizmantotu pieaugušo izglītības veicināšanas iespēju un resursu, ņemot vērā pēdējos gados ieguldītās investīcijas profesionālo izglītības kompetenču centru (PIKC) materiāltehniskās bāzes uzlabošanā. Sabiedrībai novecojoties un pieaugot mūžizglītības lomai, arī valsts profesionālās izglītības iestādēm ir nepieciešams izglītības pakalpojumus mērķēt uz pieaugušo izglītojamajiem. Līdz ar to LM redzējumā klientu iesaistei valsts atbalsta pasākumos brīvās tirgus konkurencē arī valsts profesionālo izglītības iestādēm (PII) ir jāvērs aktīvāka mārketinga komunikācija pieaugušo izglītības jomā. Līdzīgi bezdarbnieku skaitam sarūkot, pieaugušo izglītībā Latvijā lielāka nozīme būs tieši mūžizglītībai nodarbinātām personām, jo prasmes ir regulāri jāaktualizē. Līdz ar to izglītības tirgum būs jākonsolidējas, tāpēc izglītības iestādēm ir jābūt gatavām meklēt risinājumus, kā veidot mācību grupas no dažādiem projektiem un iedzīvotāju statusiem, no kā iegūtu arī bezdarbnieks, jo mācību process tiktu padarīts daudz pievilcīgāks.

LM sadarbībā ar NVA regulāri pilnveido apmācību kuponu sistēmu. Atbilstoši starptautiskajai praksei, kas paredz labas informācijas, konsultāciju un profesionālās orientācijas nodrošinājumu pieaugušo izglītības ietvaros, NVA to klientu informētāka un mērķētāka pakalpojuma izvēlē nodrošina: (1) **e-vides risinājumus**: darba tirgus monitoringa sistēma (IKT darba tirgus prognožu rīks; informācija par vidējo atlīdzību profesijā; “Izglītības iestāžu meklētāja rīks”; informācija par iepriekšējo izglītojamo mācību novērtējumu; e-apmācība “Finanšu pratība”; “Tests zināšanu pārbaudei angļu valodā”); (2) **bezdarbnieku profilēšanu, karjeras konsultācijas**; (3) **tiešo komunikāciju ar bezdarbniekiem un darba devējiem**, t.sk. NVA stratēģijas ar darba devējiem ietvaros, NVA filiālēs, to zvanu centrā, oficiālajā e-pastā un portālā *Latvija.lv*; (4) par mācību iespējām sabiedrība tiek informēta: **sabiedrisko attiecību** ietvaros, izmantojot informāciju NVA mājaslapā; sociālajos tīklos, informatīvajos materiālos (bukleti, baneri); mediju attiecības (bezmaksas publicitāte TV, radio, presē, kas izriet no žurnālistu veidotiem sižetiem un raidījumiem); **publiskajos pasākumos** (NVA vakanču gadatirgi, semināri darba devējiem, izglītības iestādēm).

Plašāks apmācību kuponu sistēmas izvērtējums 2018. gadā tika veikts OECD pētījuma par Latvijas darba tirgus politikas ietekmi uz iekļaujoša darba tirgus attīstību Latvijā ietvaros (OECD pētījumu sērija “*Connecting People with Jobs*”). Zinātniskā pētījuma apskatāmie jautājumi: (1) bezdarbnieku aktivizēšanas politika; NVA īstenoto pasākumu efektivitāte¹. Pētījuma īstenošana ilga no 2017. gada jūnija līdz 2018. gada decembrim, savukārt 2019. gada aprīlī notika pētījuma prezentācijas konference².

Galvenie darba tirgus rezultāti, kas liecina par mācību efektivitāti, ir bezdarbnieka darba atrašanas iespēju uzlabošanās un darba ienākumu pieaugums atgriežoties darba tirgū pēc mācībām. OECD secina, ka NVA organizētajiem pasākumiem ir pozitīva ietekme (pretēji sabiedrībā izplatītajam mītam, ka mācības ir maznozīmīgas). Gan profesionālās mācības, gan neformālā mācības uzlabo darba atrašanas iespējas, gan pozitīvi ietekmē darba samaksas pieaugumu. Vienlaikus OECD uzskata, ka Latvijai apmācību pasākumi būtu jāpapildina ar citiem pasākumiem, lai uzlabotu bezdarbnieku atgriešanu darba tirgū. Piemēram, tie varētu būt īsi kursi vai semināri noteiktu prasmju pilnveidei, izvērstāks reģionālās mobilitātes atbalsts (kas sedz izmaksas nokļūšanai uz izglītības iestādi). Mācību jomā ieviestā kuponu metode var veicināt pakalpojumu sniedzēju konkurenci, sniedzot lielākas iespējas bezdarbniekam izvēlēties izglītības iestādi. Vienlaikus OECD iesaka, ka atsevišķām klientu grupām varētu būt nepieciešams papildus atbalsts izglītības iestādes izvēlē. OECD aicina pārdomāt kā attālākos reģionos veicināt

¹ Pētījums pieejams: Pētījums pieejams: https://www.oecd-ilibrary.org/employment/evaluating-latvia-s-active-labour-market-policies_6037200a-en. Pētījums latviešu val.: https://www.oecd-ilibrary.org/employment/cilveku-sasaiste-ar-darbavietam_ce74856f-lv

² Plašāk skat. šeit: <http://www.lm.gov.lv/lv/es-finansejums/lm-istenotie-projekti/aktualie-projekti/esf-projekts-ieklausos-darba-tirgus-un-nabadzibas-risku-petijumi-un-monitorings/aktualitates-un-pazinojumi/zinatniskais-petijums>
LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

izglītības iestāžu konkurenci, vienlaikus stiprinot reģionālas mobilitātes atbalstu apmācību dalībniekiem (jo tas paplašina izvēles iespējas). OECD secina, ka pašreizējais kupona realizācijas termiņš - 14 dienas – ir ļoti īss. OECD ieskatā risinājums būtu kupona realizācijas termiņa pagarināšana (piemēram, Vācijā kupons ir derīgs trīs mēnešus).

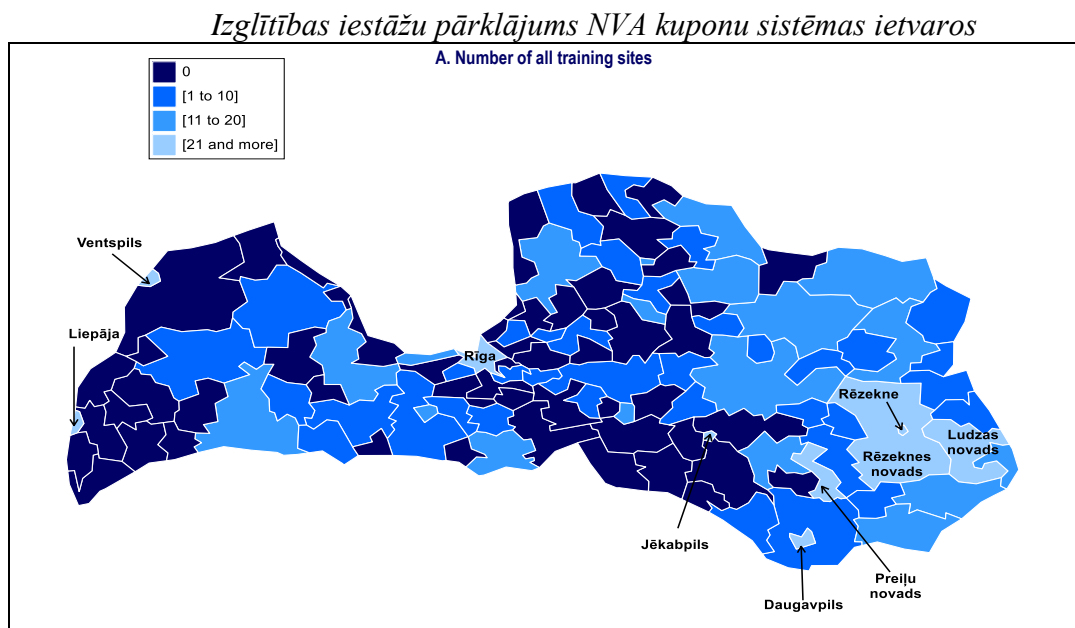
OECD pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijā aptuveni 77 % gadījumu bezdarbnieki un darba meklētāji izmanto NVA izsniegtos kuponus, lai uzsāktu mācības. Tādējādi kuponu sistēmas Latvijā izmantojamības koeficients ir līdzīgs ar Vācijā izpētīto, taču nedaudz zemāks par ASV. OECD atzīmē, ka kupona realizēšana Latvijā līdzīgi kā citās valstīs, kas izmanto kuponu sistēmu, izriet no vairākiem tādiem faktoriem kā izglītības iestāžu piedāvājums pilsētu un lauku teritorijās; mācību grupu komplektēšanas, ko var sekmēt bezdarbnieku mobilitāte uz mācību vietām; izglītojamā vēlmēm un gaidām attiecībā uz izglītības pakalpojumu; darba atrašanas iespējām pirms apmācību uzsākšanas. OECD vērs uzmanību, ka kuponu sistēma var veicināt izglītības iestāžu konkurenci un programmu kvalitāti, ja nodarbinātības dienestu darbinieki nav pavierši un neietekmē bezdarbnieku izvēles. Kā piemērs tiek minēta Vācija, kur nodarbinātības dienestu darbiniekiem ir aizliegts ietekmēt kupona saņēmēju izvēli par apmācību programmām, ko nedrīkst darīt arī karjeras konsultanti. Vienlaikus Latvijā OECD konstatē personu grupas, kas izmanto kuponus aktīvāk par citām, ko var skaidrot ar indivīda izglītības līmeni, t.sk. latviešu valodas prasmēm, dzimumu, vecumu u.c. OECD apmācību kupona iekļaušanas ietvaros aicina NVA vēl vairāk pievērsties tām bezdarbnieku grupām, kam izglītības pakalpojuma izvēle un kopējā informētība par kuponu sistēmu sagādā izaicinājumus valodas barjeras dēļ.

OECD vērtējumā Latvijā NVA klientiem pieejamo izglītības iestāžu ģeogrāfiskā izplatība ir nevienmērīga, kas nozīmē to, ka dažās pašvaldībās kupona saņēmējiem var būt grūti atrast tuvas mācību iespējas. Līdz ar to nevienmērīgā izglītības iestāžu pārklājuma dēļ kuponu sistēma var arī neveicināt cerēto mācību kvalitāti un izglītības iestāžu konkurenci, jo izglītojamie visticamāk nesignalizēs par iespējamo neapmierinošo programmas saturu, neredzot citas alternatīvas izglītības iestāžu izvēlei. **Papildus OECD izceļ būtisku Latvijas situācijas analīzes un izpētes izaicinājumu – kā atrast veidus attiecībā uz privātajām izglītības iestādēm/mācību centriem, kas šķietami atbilst visiem uzņemšanas kritērijiem, taču kur apmācību rezultāti vai dalībnieku viedoklis nav pozitīvs.** OECD atzinīgi vērtē NVA centienus izstrādāt papildus kvalitātes kritērijus izglītības iestādēm, nodrošinot labākā pakalpojuma piedāvājumu bezdarbniekiem, kā rezultātā samazinātos NVA sadarbības partneru skaits, kas varētu risināt izglītības iestāžu pārklājuma un grupu komplektēšanās izaicinājumus. Vienlaikus OECD atzīmē, ka tādējādi mobilitātes atbalstam nokļūšanai uz mācību vietām vai dzīvošanai jākļūst vēl pievilcīgākam, jo īpaši attālākos apgabalos un lauku reģionos. Tāpat OECD vērtējumā Latvijai ir jāmazina “ieslēgšanas efekts” (“*lock-in effect*”), kad NVA

klienti turpina atrasties NVA uzskaitē, jo nākas gaidīt uz iesaisti mācībās tieši grupu komplektācijas un izglītības pārklājuma dēļ. Līdzīgi bezdarbnieku ieslēgšanas efekts nemazinās situācijā, kad personai darba meklēšana nav prioritāte, jo tā fokusējas uz piemērotas izglītības iestādes atrašanu (kupona izmantošanu) vai uz mācībām, tādējādi neatgriežoties darba tirgū pēc iespējas ātrāk. OECD atzinīgi vērtē NVA sniegto iespēju tās klientiem izmantot apmācību kuponu pat tad, ja ir uzsāktas darba gaitas, tomēr tam ir nepieciešama arī darba devēja piekrišana. OECD redzējumā ieslēgšanas efektu varētu mazināt arī norma, kas ļautu NVA klientiem mācībās iesaistīties rīta pusē vai vakarā, tādējādi atvieglot darba meklēšanu (ieskaitot tikšanos ar darba devējiem) dienas laikā, tomēr pastāv riski attiecībā uz kopējo bezdarbnieku motivāciju, pildot IDMP noteiktos uzdevumus.

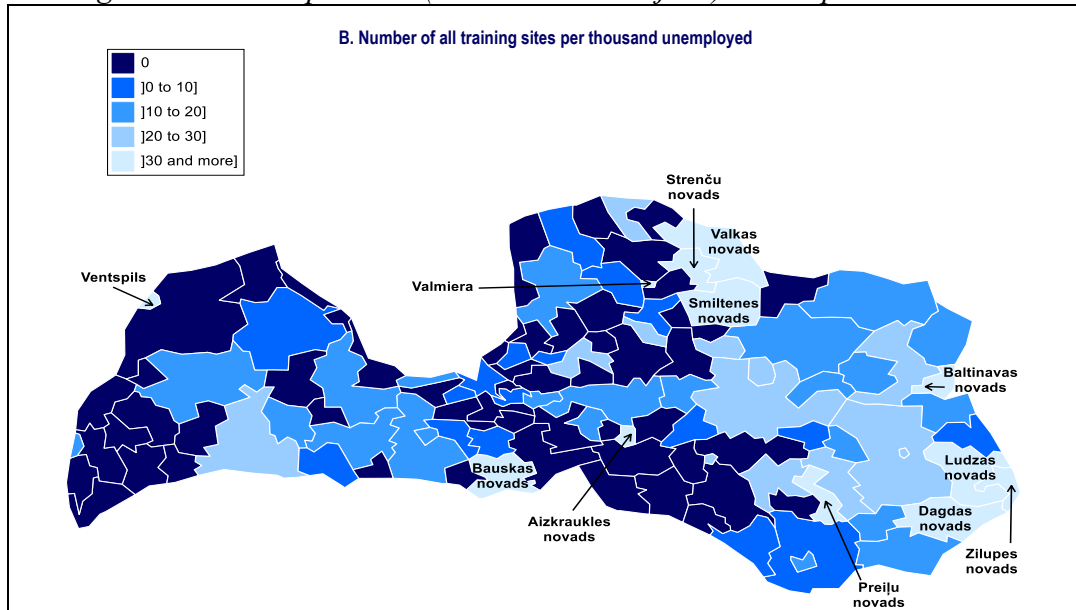
Attiecībā uz izglītības iestāžu pārklājumu kuponu sistēmas ietvaros OECD izdala trīs galvenos secinājumus: (1) ir vairums pašvaldību, jo īpaši Kurzemē un Zemgalē, kurās nav NVA sadarbības partneru/izglītības piedāvātāju (skat. 9.attēlu);

Attēls nr.9

(2) nevienmērīgs izglītības iestāžu skaits attiecībā uz bezdarbnieku īpatsvaru, piemēram, Rīgā atrodas 38 NVA sadarbības partneri, kas ir vislielākais skaits no visām Latvijas pašvaldībām, tomēr to skaits uz 1000 reģistrētajiem bezdarbniekiem Rīgu ierindo tikai 49.vietā no visām Latvijas pašvaldībām (skat. 10.attēlu); (3) lielais izglītības iestāžu skaits Latgalē, kas nozīmē to, ka bezdarbniekiem tāpat var nākties nokļūt mācību vietās pat, ja tas ir vienas pašvaldības teritorijas ietvaros, tomēr attālums var būt arī lielāks par 15 km, tāpēc bezdarbnieku vēlme un iespējas būt mobiliem Latgalē būs kā noteicošā izglītības sasniegšanā.

Izglītības iestāžu īpatsvars (uz 1000 iedzīvotājiem) NVA kuponu sistēmas ietvaros

Avots: OECD

Līdzās minētajiem izaicinājumiem OECD pētījuma rezultāti liecina, ka apmācību kupona izmantojamības koeficients visaugstākais saglabājas Latgalē, kas atklāj vēl vienu apmācību kuponu sistēmas trūkumu Rīgas pašvaldības teritorijā. Proti, Rīgā vakanču piedāvājums un līdz ar to arī nodarbinātības iespējas ir visaugstākās, tāpēc individuālā griezumā var mazināties pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides pieprasījums. Tomēr nav skaidru pierādījumu tam, vai Rīgas filiālēs izsniegtie apmācību kuponi netiek izmantoti ātrākas darba atrašanas dēļ (divu nedēļu laikā, kad kupons ir jārealizē).

OECD izpētes rezultāti liecina, ka NVA profesionālās tālākizglītības un pilnveides programmām ir labvēlīga un statistiski nozīmīga ietekme uz bezdarbnieku (gan attiecībā uz pilsētās, gan laukos esošajiem) turpmāko nodarbinātību. Šī ietekme mainās atkarībā no personu raksturiezīmēm un atkarībā no tā, kā apmācības tiek apvienotas ar citiem ADTP pasākumiem. Mācībās iesaistīto bezdarbnieku darbiekārtošanās rezultāti 12 mēnešu periodā bija par 7,6 % labāki, salīdzinot ar tiem NVA klientiem, kas mācībās neiesaistījās. Līdzīgi šī labvēlīgā ietekme saglabājas arī ilgtermiņā (mācībās iesaistīto personu nodarbinātības rādītāji 36 mēnešu periodā bija par 6,7 procentpunktiem augstāki, salīdzinot ar mācībās neiesaistītajiem). Turklāt īpaši liels profesionālās izglītības devums ir mazkvalificētām personām, jo īpaši attiecībā uz ienākumiem (18 mēnešus pēc profesionālo izglītības uzsākšanas mazkvalificētās personām, kuras atrada darbu, ikmēneša ienākumi palielinājās par 4,6 %). Neformālās izglītībai apguvei (valsts valodas apguve, datorzinības, transportlīdzekļu un traktortehnikas apmācības), salīdzinot ar profesionālās izglītības programmām, uz darbiekārtošanās rezultātiem ir mazāka ietekme, lai arī mācību devums uz personas darbā iekārtošanos ir ātrāks un saglabājas vēl vairākus gadus pēc iesaistes mācībās.

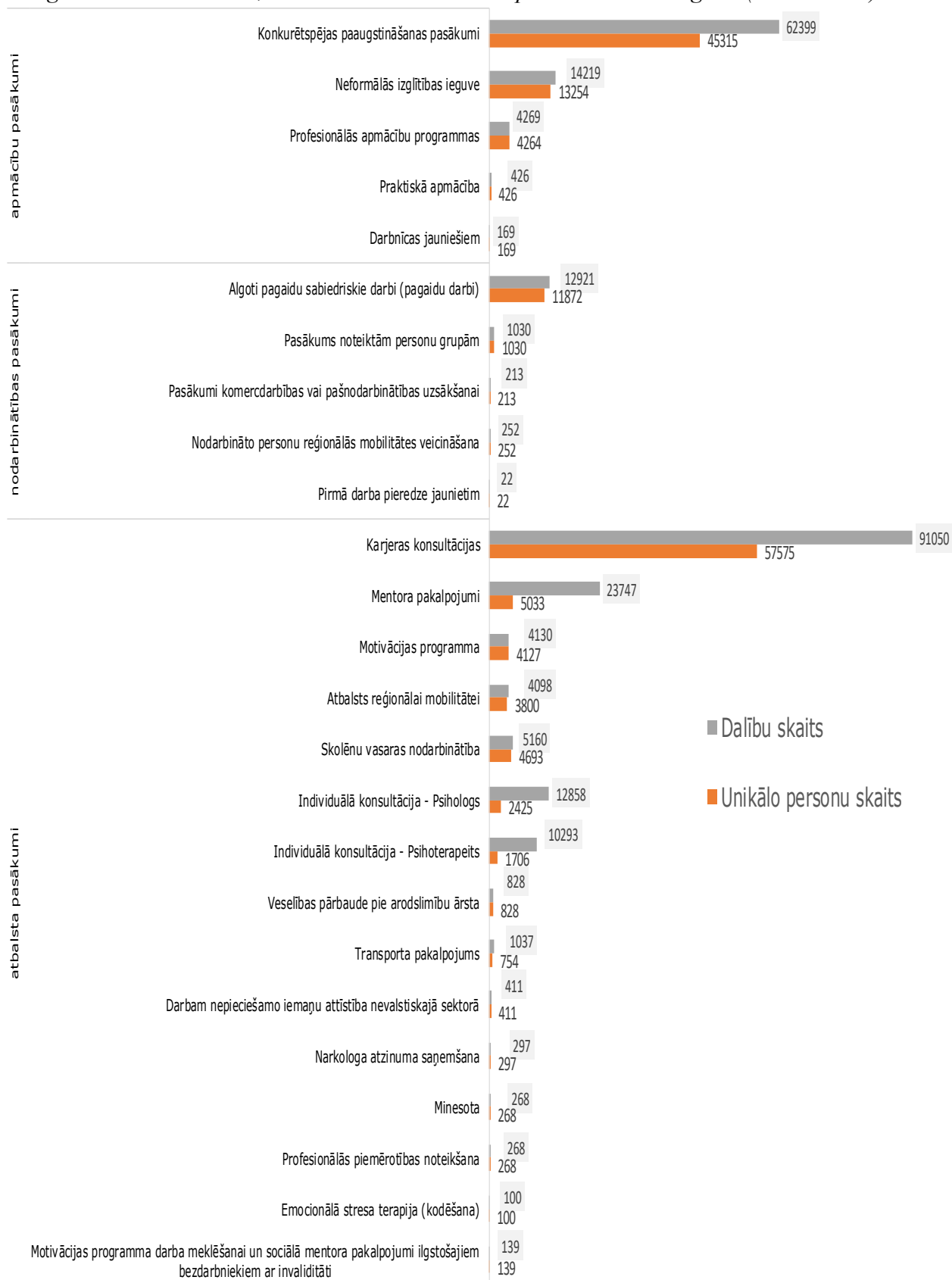
4. 2018. gadā NVA īstenotie aktīvās darba tirgus politikas pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot personu konkurētspēju darba tirgū

2018. gadā ADTP piedalījās 165,3 tūkst. personas. 2018. gadā ADTP pasākumiem izlietoti 38,7 milj. eiro (2008. gadā - 11 milj., 2009. gadā - 32 milj., 2010. gadā - 64 milj., 2011. gadā - 50 milj., 2012. gadā - 31,2 milj., 2013. gadā - 32,1 milj. latu, 2014. gadā - 38,4 milj. eiro, 2015. gadā - 26 milj. eiro, 2016. gadā - 34,3 milj. eiro, 2017. gadā - 39,5 milj. eiro), t.sk., ESF līdzfinansējums. 2018. gadā NVA organizētajos pasākumos piedalījās 113 093 bezdarbnieki, darba meklētāji un citas personas (viens cilvēks var būt piedalījies vairākās aktivitātēs, skat. 11. attēlu). 2018. gada janvārī - decembrī darbā iekārtojušies 63 6331 bezdarbnieki, no kuriem 22 516 (35,4%) ir iekārtojušies darbā pēc kāda NVA aktīvā nodarbinātības pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas).

Bezdarbnieku mērķa grupu iesaiste ADTP pasākumos: NVA īstenotie pasākumi ir palīdzējuši mazināt gan bezdarbnieku skaitu mērķa grupās, gan vispārējo bezdarbu. ADTP pasākumi, kas ir vērsti uz **ilgstošo bezdarbnieku** problēmu risināšanu, ir mazinājuši sociālo spriedzi, kā arī palīdzējuši saglabāt darba prasmes cilvēkiem, kas nav varējuši ātri atgriezties darba tirgū. 2018. gada 12 mēnešos NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos (t.sk. KPP) piedalījušies 42864 ilgstošie bezdarbnieki (viens bezdarbnieks var būt piedalījies vairākās aktivitātēs). Par ADTP pasākumu pozitīvajiem rezultātiem ilgstošo bezdarbnieku mērķa grupai liecina arī fakts, ka 64,6 % jeb 7 807 no visiem ilgstošajiem bezdarbniekiem, kas 2018. gadā ir iekārtojušies darbā (12 090 ilgstošie bezdarbnieki), ir iekārtojušies darbā pēc kāda aktīvā pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas).

2018. gadā ADTP pasākumos (t.sk. KPP) piedalījušies 53246 tūkst. **bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk**. Gados vecāki reģistrētie bezdarbnieki visvairāk iesaistās KPP, ADTP pasākumā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi”, kas palīdz uzturēt darba iemaņas, un neformālās un profesionālās izglītības apgūvē, tādējādi pielāgojoties darba tirgus mainīgajām prasībām un paaugstinot savas iespējas integrēties darba tirgū. 2018. gada janvārī - decembrī darbā iekārtojušies 16 352 bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk, no kuriem 5 713 (34,9%) ir iekārtojušies darbā pēc kāda aktīvā pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas).

Reģistrētie bezdarbnieki, kas uzsākuši dalību NVA pasākumos 2018. gadā (ieskaitot JG)

Datu avots: NVA

2018. gada 12 mēnešos NVA organizētajos Jauniešu garantijas³ pasākumos (t.sk. KPP) piedalījās 13 403 tūkst. **jaunieši** (15 – 29 gadi) bezdarbnieki (dalību skaits, kur viens cilvēks var būt piedalījies vairākās aktivitātēs, skat. 3.tabulā). 2018. gada 12 mēnešos darbā iekārtojušies 16 401 bezdarbnieku (15-29), no kuriem 6 277 (38,3%) jaunieši bezdarbnieki ir iekārtojušies darbā pēc kāda aktīvā NVA pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas). Jaunieši sadarbībā ar NVA karjeras konsultantu un citiem speciālistiem var noskaidrot savas stiprās puses, saņemt informāciju par Latvijā pieejamām darbavietām, iegūt jaunas prasmes un pirmo darba pieredzi, kā arī saņemt atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Dalība piemērotu pasākumu iesaistē tiek noteikta, balstoties uz profilēšanas rezultātiem, t.sk., ņemot vērā, jaunieša iepriekšējo pieredzi darba tirgū, iegūto izglītību, kā arī iemaņu un prasmju līmeni, motivāciju. Pieteikties atbalsta saņemšanai ir iespējams NVA 28 filiālēs visā Latvijā.

Tabula Nr.3

Iesaiste Jauniešu garantijā

Pasākuma nosaukums	2018.gads		
	Kopā	Sievietes	Vīrieši
Jauniešu garantijas pasākumi (dalību skaits)	13 403	8080	5323
JG Atbalsts pašnodarbinātības vai uzņēmējdarbības uzsākšanai	0		
JG_BD profesionālā apmācība	834	563	271
JG_Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība nevalstiskajā sektorā	411	306	105
JG_Darbnīcas jauniešiem	169	125	44
JG_Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi	8605	5412	3193
JG_Neformālā izglītība ar kuponu metodi	2312	1210	1102
JG_Mobilitātes veicināšana	924	389	535
JG_Pirmā darba pieredze jauniešiem	22	16	6
JG_Subsidētā darba vieta jauniešiem	111	51	60
JG_Ergoterapeita pakalpojums	14	7	7
JG_Surdotulka pakalpojums	1	1	

Datu avots: NVA

Savukārt uz **personām ar invaliditāti** vērstie ADTP pasākumi ir veicinājuši šo bezdarbnieku grupas iekļaušanos sabiedrībā un darba tirgū, ļaujot izprast darba tirgus prasības un sekmējot iekārtošanos pastāvīgā darbā, par ko liecina arī statistika – 2018. gada 12 mēnešos darbā iekārtojušās 3 839 personas ar invaliditāti, no kurām 1 840 (47,9%) ir iekārtojušās darbā, pēc kāda aktīvā NVA pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas). Bezdarbniekiem ar invaliditāti nepieciešamības gadījumā tiek piešķirtas

³ Plašāks Jauniešu garantijas izvērtējums pieejams tā noslēguma ziņojumā:

http://www.lm.gov.lv/upload/LMzin_JG_260319.doc

LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

vienreizējas dotācijas apmācību vai darba vietas pielāgošanai personas ar invaliditāti vajadzībām, segtas asistentu pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar nokļūšanu līdz mācību, prakses vai darba vietai, kā arī tiek segtas surdotulku, ergoterapeitu un citu speciālistu pakalpojumu izmaksas. 2018. gadā NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos piedalījās 19 919 personas ar invaliditāti.

2018.gada septembrī tika rīkota akcija “Atvērto durvju diena uzņēmumos personām ar invaliditāti”. Akcija norisinājās visos Latvijas reģionos, lai sekmētu bezdarbnieku ar invaliditāti iekļaušanos darba tirgū un mazinātu stereotipus par personu ar invaliditāti nodarbināšanas iespējām. Atvērto durvju dienā darba meklētāji ar invaliditāti viesojās uzņēmumos un iestādēs, lai iepazītu pieprasītās profesijas darba vidē un apliecinātu savas prasmes un talantus. Savukārt uzņēmējiem tā bija iespēja gan apliecināt sevi kā sociāli atbildīgus darba devējus, gan klātienē iepazīt iespējamus uzņēmuma vai iestādes darbiniekus, jo liela daļa piedāvāto darba vietu bija vakantas: akcijas norises laikā darba meklētājiem ar invaliditāti tika piedāvātas **128** brīvās darba vietas. Akcijā “Atvērto durvju diena uzņēmumos personām ar invaliditāti” kopumā piedalījās **64 darba devēji**, kas **296 darba meklētājiem ar invaliditāti** piedāvāja iespēju izmēģināt savas prasmes un talantus vairāk nekā **60 profesijās**, to vidū tādos arodos kā, piemēram, pārdevējs konsultants, iesaiņotājs (roku darba), kasieris, mazumtirdzniecības veikala pārdevējs, pārdevēja palīgs, tirdzniecības zāles darbinieks, klientu apkalpošanas speciālists, datu ievades operators, grāmatvedis, projektu asistents, biroja administrators, pavārs, pavāra palīgs, konditora palīgs un citās.

Lai nodrošinātu NVA mērķgrupu klientu konsultēšanas efektivitāti, gadā tika aktualizēta metodika darbam ar klientiem, kuriem ir viegli garīgās attīstības traucējumi, sagatavoti metodiskie materiāli par darba meklēšanas, darba intervijas (praktiskais treniņš) jautājumiem. Tāpat darba devēju izpratnes vairošanai, NVA 2018.gadā nodrošināja darba devējiem (jebkurai juridiskai vai fiziskai personai ar tiesībām nodarbināt) vai to deleģētiem pārstāvjiem konsultācijas par bezdarbnieku ar invaliditāti nodarbināšanu. Konsultācija ietver informāciju par šādām tēmām:

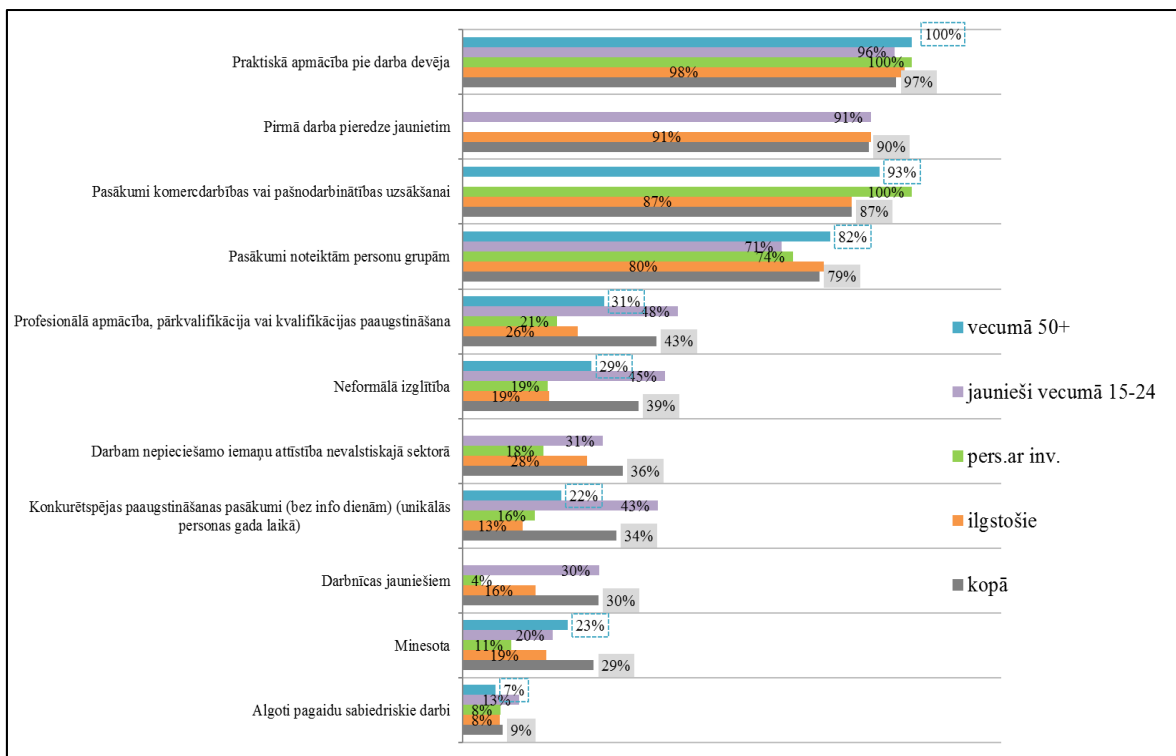
- bezdarbnieku ar invaliditāti komunikācijas un nodarbināšanas specifika atbilstoši invaliditātes veidam (kustību, redzes, dzirdes, garīga rakstura (t.sk. komunikācija ar personām, kurām ir garīga rakstura traucējumi) u.c. invaliditāte);
- komunikācijas barjeru un stereotipu mazināšana darba kolektīvā;
- konfliktu un problēmsituāciju risināšana;
- citi aktuālie jautājumi, kuri saistīti ar bezdarbnieku ar invaliditāti nodarbinātības veicināšanu.

2018.gadā nodrošinātas 14 konsultācijas. Pakalpojums tiks nodrošināts arī 2019.gadā.

NVA apkopo informāciju par personām, kas ir iekārtojušās darbā pirmo sešu mēnešu laikā pēc pasākumu pabeigšanas⁴. Izvērtējot iesaistīto personu (laika periodā no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam) iekārtošanos darbā pēc pasākumu pabeigšanas, var secināt, ka rezultāti ir atšķirīgi atkarībā no pasākuma veida un specifikas. No iesaistes pasākumos vislabākie darbā iekārtošanās rezultāti vērojami pasākumos pie darba devēja, darba vieta jaunietim un komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai. Augsts darbā iesaistes līmenis ir arī pasākumos noteiktām personu grupām (subsīdētā nodarbinātība), kā arī pozitīvi vērtējami darbā iekārtošanās rezultāti pēc apmācību pasākumiem (skatīt 12. attēlu).

Attēls Nr. 12

*Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc dalības ADTP pasākumos**

Datu avots: NVA

4.1. Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve

Atbilstoši MK noteikumos Nr.75, Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumos Nr. 836 "Paaugstināt bezdarbnieku kvalifikāciju un prasmes atbilstoši darba tirgus pieprasījumam" (turpmāk – MK noteikumi Nr.836), darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 7.2.1.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu

⁴ Darbā iekārtošanās tiek rēķināta, ņemot vērā tos bezdarbniekus, kas 6 mēnešu laikā pēc apmācību beigām ir iekārtojušies darbā pēdējo 12 mēnešu laikā (ar 6 mēnešu nobīdi, lai vērtētajā periodā visiem pasākumu pabeigušajiem bezdarbniekiem jau būtu 6 mēneši pēc pasākuma beigām).
LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvi Jauniešu garantijas ietvaros" pasākumu "Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošana jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai" un "Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros" noteiktajam, profesionālā apmācība, pārkvalifikācija, kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve (turpmāk – bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība) ietver:

- **profesionālās tālākizglītības programmu apguvi**, kas dod iespēju bezdarbniekiem iegūt profesionālo kvalifikāciju. Pēc attiecīgās programmas apguves bezdarbnieks kārto profesionālās kvalifikācijas eksāmenu. Bezdarbniekam, kurš nokārtojis profesionālās kvalifikācijas eksāmenu, saskaņā ar profesionālās izglītības ieguvi regulējošajiem normatīvajiem aktiem izsniedz profesionālās kvalifikācijas apliecību;
- **profesionālās pilnveides izglītības programmu apguvi**, kas bezdarbniekiem dod iespēju pilnveidot savu profesionālo meistarību un apgūt mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošas sistematizētas profesionālās zināšanas un prasmes. Bezdarbniekam saskaņā ar profesionālās izglītības ieguvi regulējošajiem normatīvajiem aktiem izsniedz profesionālās pilnveides izglītības apliecību;
- **neformālās izglītības programmu apguvi**, kas ietver mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošu sistematizētu sociālo un profesionālo pamatprasmju apguvi, noslēguma pārbaudījumu organizēšanu, tai skaitā valsts valodas prasmes pārbaudes eksāmenus. Bezdarbniekam un darba meklētājam pēc neformālās izglītības programmu apguves izsniedz iegūtās zināšanas apliecinājošu dokumentu.
- **transportlīdzekļu (t.sk. traktortehnikas) vadīšanas apmācības**, kas ietver pirmās palīdzības kursu apguvi un transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāja kvalifikācijas iegūšanas eksāmenus.

Aktīvā nodarbinātības pasākuma „Profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošana bezdarbniekiem” MK noteikumu Nr.75 26.punkts nosaka šī pasākuma bezdarbnieku iesaistes kritērijus. Bezdarbniekam, izsakot vēlmi iesaistīties apmācību pasākumā, NVA filiāle pārbauda bezdarbnieka atbilstību pasākuma mērķa grupai pēc sekojošiem kritērijiem:

- bezdarbnieka iepriekš iegūtā profesionālā kvalifikācija vai profesionālā pieredze nav pieprasīta darba tirgū vai tā neatbilst attiecīgajai profesijai noteiktajām prasībām un tāpēc nav iespējams atrast piemērotu darbu;
- bezdarbnieks ir zaudējis profesionālās prasmes;
- bezdarbniekam nav iepriekš iegūtas profesionālās kvalifikācijas.

Neformālās izglītības ieguvē un transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācībā bezdarbnieku/darba meklētāju iesaista, ja viņa prasmes

neatbilst mainīgajām darba tirgus prasībām (vai šīs prasmes ir nepietiekamas) un šā iemesla dēļ ir grūti atrast darbu. Bezdarbnieku un darba meklētāju viena gada laikā var iesaistīt ne vairāk kā divu transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācību programmu apgūvē, savukārt profesionālās izglītības programmu apgūvē ne agrāk kā divus gadus pēc iepriekšējās profesionālās izglītības programmas pabeigšanas vai profesionālās kvalifikācijas iegūšanas. Tāpat saskaņā ar MK noteikumiem Nr.75, pirms iesaistes bezdarbnieku un darba meklētāju apmācībā personai ir tiesības saņemt karjeras konsultāciju.

2018. gadā profesionālā apmācībā, pārkvalifikācijā un kvalifikācijas paaugstināšanā pavisam iesaistījās 4 269 personas (kopā ar JG iesaistītajiem). 2018. gadā no profesionālās apmācības uzsākušo kopskaita tika atskaitīti 423 bezdarbnieks jeb 9,9 %. Biežākie atskaitīšanas gadījumi (47%) bija veselības stāvokļa dēļ. Līguma pārkāpumi bija 49 bezdarbniekiem jeb 11,6 % no atskaitīto kopskaita.

Vidējās izmaksas 2018. gada profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmu apgūvē bija 946 eiro (t.sk. apmācību maksa 697 eiro un stipendija 249 eiro), kur viena profesionālās tālākizglītības programmu apgūvē iesaistītā 2018.gadā faktiskās vidējās izmaksas veidoja 1 219 eiro, t.sk. apmācību maksa 877 eiro un stipendija 342 eiro. Savukārt profesionālās pilnveides programmu apgūvē iesaistītā 2018.gadā vidējās izmaksas veidoja 554 eiro, t.sk. apmācību maksa 438 eiro un stipendija 115 eiro. Profesionālās tālākizglītības un pilnveides, kā arī neformālās izglītības programmu piešķirtais un izlietotais finansējums, kā arī iesaistes rādītāji atbilstoši projektiem un budžeta finansēšanas avotiem ir atspoguļoti 4.tabulā.

Tabula Nr.4

Profesionālās un neformālās apmācības finansējums un pasākumos iesaistīto skaits

Pasākuma nosaukums	2018. gadā faktiski izlietots (EUR)	Pārejošo klientu skaits	No jauna iesaistīto klientu skaits 2018. g.	Kopā
<i>Apmācības finansējums un pasākumos iesaistīto skaits. ESF projekts "Atbalsts bezdarbnieku izglībai"</i>				
Profesionālā apmācība	3 979 236	894	3435	4329
Neformālā izglītība, t.sk.valsts valodas apguve, transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācība	6 445 105	219	11547	11766
Apmācība pie darba devēja	601 250	103	426	529
<i>Apmācības finansējums un pasākumos iesaistīto skaits. ESF projekts "Jauniešu garantijas"</i>				
JG Profesionālā apmācība	972 313	304	834	1138
JG Neformālā izglītība, t.sk.valsts valodas apguve, transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācība	1 514 370	492	2312	2804
<i>Apmācības finansējums un pasākumos iesaistīto skaits. Nodarbinātības speciālais budžets</i>				
Valsts valodas apmācība	190 223	-	358	358

Datu avots: NVA

Savukārt NVA klientu iesaiste atbilstoši katrā no izglītības veidiem atspoguļota 7.tabulā.

Tabula Nr.7

2018. gadā nodarbinātības pasākumos iesaistīto skaits

Apmācību pasākumi	Jauniešu garantijas	Atbalsts bezdarbnieku izglītībai	Kopā
Konkurētspējas paaugstināšanas	8 605	25 012	33 617
Neformālās izglītības ieguve	1 555	9 602	11 157
Svešvalodas un datorzinību programmas	1334	7499	8833
Valsts valodas apmācība	221	2103	2682*
Transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācība	757	2 305	3 062
Transportlīdzekļu vadītāju apmācība	391	1419	1810
Traktortehnikas vadītāju apmācība	366	886	1252
Profesionālās apmācību programmas	8 34	3 435	4 269
Profesionālā tālākizglītība	561	1953	2514
Profesionālā pilnveide	273	1482	1755
*Iesaiste Valsts valodas mācībās arī kopā ar 358 dalībniekiem valsts budžeta finansējuma			

Datu avots: NVA

Visvairāk apmācība 2018.gadā veikta šādās **profesionālās tālākizglītības programmās (t.sk. JG)** – lietvedis (435), lokmetinātājs metināšanā ar mehānizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG) (321), klientu apkalpošanas operators (301), šuvējs (261), loģistikas darbinieks (171), drēbnieks (120), apdares darbu strādnieks (104), lokmetinātājs metināšanā ar mehānizēto iekārtu inertās gāzes vidē (MIG) (91), noliktavas pārzinis (86), mazumtirdzniecības komercdarbinieks (86), datorsistēmu tehniķis (76), pavāra palīgs (67), konditora palīgs (59), elektrotehniķis (54) elektromontieris (125), inženierkomunikāciju montētājs (86), lokmetinātājs metināšanā ar volframa elektrodu inertās gāzes vidē (TIG) (53).

Profesionālās pilnveides izglītības programmu kopās (t.sk. JG) - sociālā aprūpe (668), projektu vadība (418), mazā biznesa organizēšana (334), elektrokāra vadīšana (138), grāmatvedība (101), lauksaimniecības pamati (32), jaunākie materiāli un tehnoloģijas friziera darbā (27), praktiskais mārketings (17), siltumiekārtu apkalpošana (7) automatizēto siltumtīklu apkalpošana (7), tērpu konstruēšana un modelēšana (6).

Bezdarbnieku portrets profesionālajā apmācībā ar kuponu metodi (t.sk. JG) ir atspoguļots 8.tabulā.

Uzsākuši profesionālo apmācību ar kuponu metodi 2018. gadā

	Kopējais skaits	% no kopējā skaita	Sievietes	Vīrieši
	4269		2979	1290
Ilgstošie bezdarbnieki	822	19,3	574	248
Jaunieši - bezdarbnieki vec.15-24 gadi	303	7,1	179	124
Bezdarbnieki – invalīdi	575	13,5	354	221
Personas pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma	9	0,2	4	5
Personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	68	1,6	68	0
Bezdarbnieki vecumā 50+	137	29,0	850	387
Bezdarbnieki pirmspensijas vecumā	379	8,9	250	129
Pēc izglītības				
Augstākā izglītība	944	22,1	765	179
Profesionālā izglītība	1453	34,0	963	490
Vidējā vispārējā izglītība	1250	29,3	853	397
Pamatizglītība	601	14,1	384	217
Zemāka par pamata	21	0,5	14	7
Valsts valodas prasme				
Valsts valodas augstākā pakāpe	281	6,6	228	53
Valsts valodas vidējā pakāpe	669	15,7	480	189
Valsts valodas zemākā pakāpe	381	8,9	182	199
Izglītība iegūta valsts valodā	2847	66,7	2059	788
Nav valsts valodas atestācijas	91	2,1	30	61
Pa vecuma grupām				
15-19 gadi	62	1,5	33	29
20-24 gadi	241	5,6	146	95
25-29 gadi	607	14,2	430	177
30-34 gadi	596	14,0	429	167
35-39 gadi	506	11,8	382	124
40-44 gadi	482	11,3	352	130
45-49 gadi	538	12,6	357	181
50-54 gadi	506	11,8	349	157
55-59 gadi	532	12,5	366	166
60 gadi un vairāk	199	4,7	135	64
Pēc tautības				
Latvieši	2667	62,5	1916	751
Krievi	1216	28,5	816	400
Baltkrievi	121	2,8	80	41
Ukraiņi	66	1,5	41	25
Poļi	112	2,6	75	37
Lietuvieši	46	1,1	31	15
Ebreji	1	0,0	0	1
Čigāni	13	0,3	7	6
Citas tautības	24	0,6	12	12
Nav norādīta	3	0,1	1	2
Pēc bezdarba ilguma				
Līdz 6 mēnešiem	2663	62,4	1819	844
No 6 līdz 12 mēnešiem	784	18,4	586	198
No 1 līdz 3 gadiem	469	11,0	327	142
3 gadi un vairāk	353	8,2	247	106

Datu avots: NVA

Laika periodā no 2017. gada 1.jūlija līdz 2018. gada 30.jūnijam dalību profesionālās apmācības ietvaros, t.sk. JG, pabeidza 5 492 bezdarbnieki, no kuriem darbā pirmo 6 mēnešu laikā (periodā līdz 31.12.2018.) izdevās iekārtoties 2 369 personām jeb 43,1%. Ja salīdzina darbā iekārtošanos ar iepriekšējā gada atskaites periodu, tad vērojams palielinājums (no 2016. gada 1.jūlija līdz 2017. gada 30.jūnijam darbā iekārtojās 42,1% no apmācību pabeigušajiem bezdarbniekiem).

Vissekmīgāko darbā iekārtošanos pēc profesionālās tālākizglītības programmu apguves no 2017. gada 1.jūlija līdz 2018. gada 30.jūnijam skatīt 9.tabulā.

Tabula Nr.9
*Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc profesionālās tālākizglītības programmu apguves**
(Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem
1.	Lokmetinātājs metināšanā ar volframa elektrodu inertās gāzes vidē (TIG)	76% no 67
2.	Maiznieks	67% no 6
3.	Lietvedis	60% no 892
4.	Noliktavas pārzinis	54% no 186
5.	Loģistikas darbinieks	53% no 75
6.	Elektrotehniķis	52% no 46
7.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehānizēto iekārtu inertās gāzes vidē (MIG)	50% no 96
8.	Būvizstrādājumu galdnieks (būvgaldnieks)	50% no 8
9.	Bruģētājs	50% no 4
10.	Elektromontieris	47% no 112

*Pabeiguši dalību periodā 2017. gada 1.jūlija - 2018. gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2018.gada 31.decembrim).

Datu avots: NVA

Savukārt vissekmīgākā darbā iekārtošanās pēc profesionālās pilnveides programmu apguves no 2017. gada 1.jūlija līdz 2018. gada 30.jūnijam ir atspoguļota 10.tabulā.

Tabula Nr.10
*Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc profesionālās pilnveides programmu apguves**
(Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem
1.	Mārketingu un tirdzniecība	63% no 16
2.	Grāmatvedība	53% no 100
3.	Projektu vadība	51% no 457
4.	Elektrokāra vadīšana	48% no 241
5.	Mazā biznesa organizēšana	41% no 344
6.	Sociālā aprūpe	32% no 838
7.	Lauksaimniecības pamati	26% no 35
8.	Jaunākie materiāli un tehnoloģijas friziera darbā	24% no 29
9.	Tērpu konstruēšana un modelēšana	20% no 10

LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

10.	Automatizēto siltumtīklu apkalpošana	14% no 7
*Pabeiguši dalību periodā 2017. gada 1.jūlija - 2018. gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2018.gada 31.decembrim).		

Datu avots: NVA

No 2018. gadā no neformālās izglītības programmu apguvi (t.sk. transportlīdzekļa/traktortehnikas vadītāju apmācībā un neformālās izglītības programmā “Valsts valodas apguve”) **uzsākušajiem** 14 219 bezdarbniekiem, apmācību pabeidza 13 317 bezdarbnieki, bet 12 turpināja dalību pasākumā 2019. gadā. Savukārt 890 personas tika atskaitītas no apmācībām (788 - attaisnotu iemeslu dēļ, 102 – neattaisnotu).

Viena neformālās izglītības programmu apgūvē iesaistītā 2018.gadā faktiskās vidējās izmaksas veidoja 478 eiro, t.sk. apmācību maksa 333 eiro un stipendija 145 eiro. Savukārt transportlīdzekļu/ traktortehnikas vadītāju apmācībā iesaistītā 2018.gadā vidējās izmaksas veidoja 684 eiro, t.sk. apmācību maksa 496 eiro un stipendija 100 eiro.

Bezdarbnieku un darba meklētāju visvairāk pieprasītās neformālās izglītības programmas ir atspoguļotas 11.tabulā.

Tabula Nr.11

Bezdarbnieku iesaiste valsts valodas, svešvalodas un datorzinības apmācības programmās 2018. gadā (Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	Klientu skaits
1.	Datorzinības (bez priekšzināšanām)	1521
2.	Angļu valoda (bez priekšzināšanām)	1133
3.	Datorzinības (ar priekšzināšanām)	1055
4.	Valsts valoda atbilstoši vidējam valsts valodas prasmes līmenim	1029
5.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Elementary)	1016
6.	Valsts valoda atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim	711
7.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Lower Intermediate)	642
8.	Vācu valoda (bez priekšzināšanām)	583
9.	Valsts valoda atbilstoši augstākajam valsts valodas prasmes līmenim	545
10.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Intermediate)	440

Datu avots: NVA

Savukārt bezdarbnieku un darba meklētāju visvairāk pieprasītās 2018. gada transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācību programmas ir atspoguļotas 12.tabulā.

Tabula Nr.12

Bezdarbnieku iesaiste transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācību programmās 2018. gadā (Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	Klientu skaits
1.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju (ar 1.palīdzības kursu apguvi) (kods 95)	922

2.	"B" kategorijas (ar 1.palīdzības kursu) traktortehnikas "Visi traktori, komunālā pašgājēja traktortehnika, buldozeri un universālās pašgājējmašīnas" vadītājs (ar priekšzināšanām)	327
3.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	260
4.	"C" kategorijas (ar 1.palīdzības kursu) traktortehnikas "Ekskavatori un pašgājēji iekrāvēji" vadītājs (ar priekšzināšanām)	224
5.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju (kods 95)	183
6.	"B" kategorijas (ar 1.palīdzības kursu) traktortehnikas "Visi traktori, komunālā pašgājēja traktortehnika, buldozeri un universālās pašgājējmašīnas" vadītājs (bez priekšzināšanām)	166
7.	"C" kategorijas traktortehnikas "Ekskavatori un pašgājēji iekrāvēji" vadītājs (ar priekšzināšanām)	128
8.	"B" kategorijas traktortehnikas "Visi traktori, komunālā pašgājēja traktortehnika, buldozeri un universālās pašgājējmašīnas " vadītājs (ar priekšzināšanām)	119
9.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju (ar 1. palīdzības kursu) (kods 95)	115
10.	"F" kategorijas (ar 1. palīdzības kursu) traktortehnikas "Meža izstrādes un kopšanas mašīnas" vadītājs (ar priekšzināšanām)	82

Datu avots: NVA

Laika periodā no 2017. gada 1.jūlija līdz 2018. gada 30.jūnijam dalību neformālās izglītības apgūvē, t.sk. JG, izņemot valsts valodas apmācību, pabeidza 14 664 bezdarbnieki un darba meklētāji, no kuriem darbā pirmo 6 mēnešu laikā (periodā līdz 31.12.2018.) izdevās iekārtoties 5 845 personām jeb 39,9 %. Savukārt valsts valodas apguvi minētajā laika perioda pabeidza 3 010 NVA klienti, no kuriem darbā pirmo 6 mēnešu laikā (periodā līdz 31.12.2018.) izdevās iekārtoties 1 067 personām jeb 35,4%.

Ziņojuma 13. tabulā ir atspoguļotas tās neformālās izglītības programmas, pēc kuru apguves bezdarbnieki uzrādīja augstākos darbā iekārtošanās rādītājus.

Tabula Nr.13

Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc neformālās izglītības programmu apguves*
(Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem
1.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Zalktis)	68% no 25
2.	Valsts valoda atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim	63% no 16
3.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Horizon vai Balance)	59% no 83
4.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	58% no 91
5.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	53% no 236
6.	Franču valoda (bez priekšzināšanām)	52% no 93
7.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Advanced)	51% no 63
8.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Intermediate)	51% no 477
9.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma 1C Grāmatvedība)	50% no 446
10.	Zviedru valoda (bez priekšzināšanām)	50% no 96

*Pabeiguši dalību periodā 2017.gada 1.jūlija - 2018.gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2018.gada 31.decembrim).

Datu avots: NVA

Līdzīgi ziņojuma 14. tabulā ir atspoguļotas tās transportlīdzekļu, traktortehnikas programmas, pēc kuru apguves bezdarbnieki uzrādīja augstākos darbā iekārtošanās rādītājus.

Tabula Nr.14

Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc neformālās izglītības programmu apguves
(Top 5)*

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem
1.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	100% no 1
2.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju (ar 1. palīdzības kursu)	100% no 2
3.	"C1E" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju (ar 1. palīdzības kursu) (kods 95)	100% no 2
4.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju (kods 95)	80% no 5
5.	"B" kategorijas traktortehnikas "Visi traktori, komunālā pašgājēja traktortehnika, buldozeri un universālās pašgājējmašīnas" vadītājs (bez priekšzināšanām)	75% no 12
6.	"G" kategorijas traktortehnikas "Ceļu būves mašīnas" vadītājs (ar priekšzināšanām)	73% no 22
7.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju (kods 95)	67% no 6
8.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju (kods 95)	64% no 14
9.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju (ar 1. palīdzības kursu)	64% no 44
10.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju (ar 1. palīdzības kursu)	62% no 94

*Pabeiguši dalību periodā 2017.gada 1.jūlija - 2018.gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2018.gada 31.decembrim).

Datu avots: NVA

2019. gadā plānotais profesionālās tālākizglītības un pilnveides, neformālās izglītības programmu, t.sk. transportlīdzekļa/traktortehnikas vadītāja apmācību, finansējums un iesaistes rādītāji ir atspoguļoti 15.tabulā.

Tabula Nr.15

Apmācību pasākumu plānotais finansējums un dalībnieku skaits 2019. gadam

Aktīvie nodarbinātības pasākumi	Finansējums (valsts un ESF kopā) EUR	Rezultatīvie rādītāji
Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana	3 403 459	3350
Neformālā izglītības ieguve (kopā ar programmu "Valsts valodas apguve")	4 654 110	8150
Transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācība	1 484 985	2200
Nodarbinātības speciālais budžets		
Valsts valodas apmācība (bez starpniekvalodas)	9 034	
Finansējums kopā	9 551 588	17 672

Datu avots: LM/NVA

Viena no NVA prioritātēm ir sadarbība ar darba devējiem. Uzņēmēji ar NVA un ESF finansiālu atbalstu var apmācīt un iegūt sev nepieciešamos speciālistus no bezdarbnieku vidus pasākuma "Bezdarbnieku apmācība pēc

darba devēja pieprasījuma” ietvaros⁵. Ja kādam uzņēmumam vajadzīgs profesionāls speciālists, NVA pēc darba devēja pieprasījuma iesaista bezdarbnieku uzņēmumam nepieciešamajās profesijās jebkurā licencētā profesionālās pilnveides izglītības programmā, profesionālās tālākizglītības vai neformālās izglītības programmā. Apmācības laikā bezdarbniekam tiek maksāta stipendija – 5 eiro par vienu mācību dienu. Pēc apmācības pabeigšanas darba devējam jāpieņem bezdarbnieks darbā un attiecīgajā profesijā jānodarbina vismaz pusgadu.

2018.gadā apmācības organizētas pēc 8 uzņēmumu pieprasījuma, iesaistot 31 bezdarbnieku. Populārākās izglītības programmas: dažādu kategoriju auto un traktortehnikas vadītāji - 17 iesaistītie un SPA speciālisti (14 dalībnieki).

Profesionālās apmācības programmās iesaistīti pēc SIA “Mogotel” pieprasījuma NVA Rīgas reģionālā filiāle iesaistīja 14 bezdarbniekus profesionālās tālākizglītības programmā “SPA speciālists”.

Traktortehnikas un transportlīdzekļu vadītāju apmācības programmās kopā iesaistītas 7 personas, ieskaitot pēc šādu uzņēmumu pieprasījuma: Limbažu uzņēmuma SIA “Limbažu ceļi” vajadzībām apmācītas 3 personas programmā "C" kategorijas traktortehnikas "Ekskavatori un pašgājēji iekrāvēji" vadītājs; Saldus uzņēmums SIA “Saldus ceļinieks” pieprasīja apmācīt 8 personas programmā "G" kategorijas traktortehnikas "Ceļu būves mašīnas" vadītājs; Saldus uzņēmums SIA “Talce” pieprasīja apmācīt 2 personas programmā "G" kategorijas traktortehnikas "Ceļu būves mašīnas" vadītājs; Daugavpils uzņēmums SIA “Būvnoturība” pieprasīja apmācīt 1 personu programmā “C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu “B” kategoriju; Daugavpils uzņēmums SIA “I.P.L. GmbH” pieprasīja apmācīt 1 personu programmā “CE” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu “C” kategoriju; Daugavpils uzņēmums SIA “Trans” pieprasīja apmācīt 1 personu programmā “C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu “B” kategoriju; Daugavpils uzņēmums SIA “DSM Meistari” pieprasīja apmācīt 7 personu programmā “CE” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu “C” kategoriju.

4.2. Bezdarbnieku praktiskā apmācība pie darba devēja

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 836 ESF projektā “Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”, NVA īsteno aktīvo nodarbinātības pasākumu „Apmācība pie darba devēja” (turpmāk – Praktiskā apmācība), kura mērķis ir darba devējam vajadzīgā darbinieka praktiskā sagatavošana, organizējot apmācību uzņēmuma darba vietā⁶.

Praktiskajā apmācībā bezdarbniekam ir paredzēta ikmēneša darba algas dotācija (proporcionāli dienu skaitam, kurās bezdarbnieks iesaistījies

⁵ Plašāk: <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=433&mid=437&txt=2925&from=0>

⁶ Plašāk: <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=446&mid=53&txt=3981>

LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

pasākumā): par pirmajiem 3 mēnešiem – 200 eiro apmērā; par pēdējiem 3 mēnešiem – 150 eiro apmērā. Tāpat pasākuma ietvaros tiek piemērotas arī citas dotācijas - dotācija Praktiskajā apmācībā iesaistīto bezdarbnieku darba vadītājam 50 % apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēra; dotācija izdevumu segšanai par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem līdz 50 eiro, dotācija darba vietas pielāgošanai bezdarbniekam ar invaliditāti 711 eiro apmērā un dotācija līdz 28,46 eiro bezdarbnieka obligātajām veselības pārbaudēm, kuras noteiktas normatīvajos aktos.

Praktiskā apmācība ietver profesionālās kompetences apgūšanu, kas atbilst pirmā, otrā vai trešā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesionālajai kompetencei. Praktisko apmācību neorganizē nekvalificētos un mazkvalificētos darbos. Pēc praktiskās apmācības pabeigšanas bezdarbniekam vismaz trīs mēnešus jāturpina darbs pie tā paša darba devēja.

Kopumā 2018. gadā Praktiskajā apmācībā tika iesaistīti 426 bezdarbnieki (2017. gadā 313 bezdarbnieki, 2016. gadā - 178, 2015. gadā - 121). Visvairāk bezdarbnieku praktiskās apmācības ietvaros 2018.gadā sagatavoti sekojošās profesijās: mazumtirdzniecības veikala pārdevējs – 19, pavārs – 18, zāģmateriālu ražošanas operators – 17, grāmatveža palīgs – 14, šūto izstrādājumu izgatavotājs – 12, projektu asistents – 12, šuvējs – 11, pārdevējs konsultants – 9, apģērbu šuvējs – 9. No uzsākušajiem 426 bezdarbniekiem apmācību ir pabeiguši 123 bezdarbnieki, 212 turpina dalību pasākumā 2019. gadā. Savukārt 91 personas ir pārtraukušas dalību (67 - attaisnotu iemeslu dēļ, 24 – neattaisnotu). 2019.gadā pasākumā plānots iesaistīt vairāk nekā 400 bezdarbniekus.

4.3. Komersantu nodarbināto personu reģionālās mobilitātes veicināšana

2013. gadā tika uzsākts preventīvais bezdarba samazināšanas pasākums „Komersantu nodarbināto personu reģionālās mobilitātes veicināšana”, kura mērķis ir veicināt komersantu nodarbināto personu reģionālo mobilitāti, nodrošinot finansiālu atbalstu transporta un dzīvojamās telpas īres izmaksu segšanai pirmos četrus mēnešus pēc darba tiesisko attiecību nodibināšanas. Pasākuma mērķis ir sniegt atbalstu bezdarbniekiem no reģioniem, kuros darbu atrast neizdodas, un virzīt tos uz brīvajām darba vietām tuvākajos reģionos un pilsētās.

Reģionālās mobilitātes pasākumā iesaista nodarbinātos, kuri līdz darba tiesisko attiecību nodibināšanas dienai ar konkrēto darba devēju bijuši reģistrēti bezdarbnieka statusā vismaz divus mēnešus, savukārt NVA var iesaistīt pasākumā nodarbināto, kas bijis reģistrēts bezdarbnieka statusā mazāk nekā divus mēnešus, ja bezdarbnieka statusa piešķiršana ir saistīta ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu saistībā ar saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu un tas būtiski ietekmējis vai varēja ietekmēt nodarbinātības situāciju attiecīgajā administratīvajā teritorijā.

2018. gadā nodarbināto reģionālās mobilitātes pasākumam NVA pieteicās 268 reģistrētie bezdarbnieki. Dalību pasākumā gadā pabeidza 165 nodarbinātie. Dalība uzsākta gandrīz visās NVA filiālēs, izņemot Valkas filiāli. Visvairāk: NVA Rēzeknes filiālē – 40 nodarbinātie, Kuldīgas – 22, Balvu – 18, Jelgavas 17, Alūksnes filiālē – 16.

2018.gadā mobilitātes pasākumā tika iesaistītas 252 personas, no kurām 2018.gadā pasākumu pabeidza 135 personas. Pasākumā iesaistījās 56 % jeb 141 sieviete un 44 % jeb 111 vīrieši. Sadalījumā pa vecuma grupām, visaktīvāk iesaiste bija vecuma grupā no 40-59 gadiem (41,3% no uzsākušo kopskaita – 104 personas). Savukārt vismazākā iesaiste bija vecuma grupās: virs 60 gadiem (2 personas); no 15-24 gadiem (29 personas); no 35-39 gadiem (19 personas). Dalība pasākumā tika pārtraukta 54 gadījumos, kur biežākais pārtraukšanas iemesls tika norādīts pārtraukto darba tiesisko attiecību dēļ. Savukārt citi iemesli dalības pārtraukšanai: iekārtošanās darbā pie cita darba devēja un veselības stāvokļa dēļ.

Pasākumam 2018. gadā tika izietoti 80 843 eiro (pārejošās saistības uz 2019. gadu 6 014 eiro). Secināms, ka pasākuma ietvaros katrs nodarbinātais 2018.gadā saņēmis vidēji 278 eiro. Pasākumā iesaistītie uzsākuši darbu 127 profesijās un amatos. Visvairāk darbu uzsākuši profesijās: mazumtirdzniecība veikala pārdevējs (14), palīgstrādnieks (13), pavārs (10), kravas automobiļa vadītājs (8), ekskavatora vadītājs (7), montētājs (roku darba) (7), vispārējās pamatizglītības skolotājs (7), traktortehnikas vadītājs (6), lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG) (6), iesaiņotājs (roku darba) (5).

2019. gadā pasākumā plānots iesaistīt 350 nodarbinātos par kopējo valsts budžeta finansējumu 121 156 eiro.

4.4. Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi

Aktīvais nodarbinātības pasākums „Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi” paredzēts bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautām personām, lai veicinātu to konkurētspēju darba tirgū, piedāvājot apgūt darba meklēšanas metodes, darba tirgum nepieciešamās pamatprasmes, kā arī saņemt psiholoģisko atbalstu konkurētspējas veicināšanai darba tirgū. 2018. gadā NVA klientiem bija iespēja saņemt individuālās konsultācijas (1 akadēmiskā stunda - dažādu speciālistu individuālās konsultācijas, 2 dažādu speciālistu konsultācijas) un piedalīties grupu nodarbībās:ursos (16, 24, 32, 35 vai 36 akadēmiskās stundas), semināros (8 akadēmiskās stundas), lekcijās (5 akadēmiskās stundas).

Dalība KPP pieejama katram klientam saskaņā ar izteikto vēlmi bez rindas. Klients var izmantot vairākus KPP pakalpojumus. 2018. gadā KPP iesaistījās 53 794 personas (t.sk. info dienas). Jāpiebilst, ka KPP dalībnieku skaits bija vislielākais starp NVA īstenotajiem ADTP pasākumiem.

Periodā no 2017.gada 1.jūlija līdz 2018.gada 30.jūnijam dalību pasākumā pabeidza 28 399 personas, no kurām darbā pirmo sešu mēnešu laikā iekārtojās 9 008, kas ir 31,7 % no iesaistīto klientu skaita. 2017. gada pieprasītākie KPP ir atspoguļoti 16.tabulā.

Tabula Nr.16

2018. gada KPP pieprasītāko pasākumu TOP 10

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums	Pasākuma veids	Iesaistīto skaits
1.	Darba tiesības	Seminārs	2 965
2.	Sociālās tiesības	Lekcija	2 501
3.	Stress un tā pārvarēšana	Lekcija	2 399
4.	Emocionālā inteliģence	Seminārs	1 853
5.	Pašnodarbinātās personas tiesiskie pamati un grāmatvedības uzskaites pamatprincipi	Kurss	1 559
6.	Mērķu meistarklase jeb pareiza mērķu izvirzīšana un to sasniegšana	Seminārs	1 523
7.	Komunikācijas prasmju attīstīšana un komunikācijas problēmu risināšana	Seminārs	1 430
8.	Mājsaimniecības un ģimenes budžeta plānošana, informācija par uzkrājumu veidošanu	Seminārs	1 298
9.	Lietišķo attiecību kultūra	Lekcija	1 165
10.	Projektu vadības pamati	Kurss	1 140

Datu avots: NVA

5. Bezdarbnieku klasifikācija secīgi iesaisti aktīvajos nodarbinātības pasākumos („bezdarbnieku profilēšana”)

2013. gada rudenī tika ieviesta bezdarbnieku profilēšanas sistēma, tādējādi īstenojot mērķētāku pieeju dažādu bezdarbnieku mērķgrupu atgriešanai darba tirgū, lai efektīvi un ātri aizpildītu vakances un piedāvātu konkrētai personai piemērotākos darba tirgus politikas pasākumus (elektroniskās bezdarbnieku profilēšanas metode, lai izprastu savas darba atrašanas iespējas un atrastu piemērotus NVA pasākumus).

Bezdarbnieku profilēšana ir NVA klientu grupēšana pēc nepieciešamo pakalpojumu klāsta (t.sk., nosakot, vai klientam vispār nepieciešamas apmācības, lai ātrāk atgrieztos darba tirgū), vēl pirms klienta vēlmes izteikšanas, pirms tam analizējot bezdarbnieka iepriekš iegūto izglītību, darba pieredzi un citus apstākļus, kas veido spēju pašam vai ar valsts atbalsta palīdzību integrēties darba tirgū. Profilēšanas metode paredz klientu sadalīšanu noteiktās funkcionālās grupās, kur katrai grupai tiek noteikts pakalpojumu klāsts un sadarbības noteikumi. Tādējādi ar profilēšanas palīdzību ir nepieciešams nodrošināt bezdarbnieka secīgu iesaisti aktīvajos nodarbinātības pasākumos, ņemot vērā konkrētās personas individuālo bezdarba situāciju.

Profilēšanas ietvaros sākotnēji tiek noteikta bezdarbnieka gatavība integrēties darba tirgū un bezdarbniekam nepieciešamie atbalsta pasākumi, norādot šo pasākumu secību. Sākotnēji bezdarbniekam tiek pasākumi, kas uzlabo klienta jau esošās prasmes un iemaņas (piemēram, dalība KPP, īsajās neformālajās izglītības programmās), un tikai pēc tam, kad pēc dalības šajos pasākumos integrācija darba tirgū nav notikusi, bezdarbniekam tiek piedāvāti finanšu ietilpīgāki pasākumi, kur iesaistes ilgums pasākumā ir garāks (profesionālā apmācība, pārkvalifikācija, jaunas darba pieredzes iegūšana u.tml.).

Bezdarbnieku profilēšanas ietvaros tiek noteikta:

1. Darba iespēju atrašana bezdarbniekam (tiek vērtēti tādi rādītāji kā pēdējā nodarbošanās, vēlamā profesija, izglītība, vecums, deklarētās dzīvesvietas atrašanās, valsts valodas prasmes u.tml. un noteikts vai darba atrašanas iespējas tuvākā gada laikā ir augstas, vidējas vai zemas);
2. bezdarbnieka prasmju pašvērtējums, motivācija sadarboties ar NVA un motivācija aktīvi meklēt darbu, kur bezdarbnieki tiek sadalīti 13 tipiskās motivācijas un prasmju pašvērtējuma grupās (vērtējums tiek noteikts ar speciāli izstrādātas anketas palīdzību, kas satur vairākus jautājumus, kas identificēs iepriekš minētos rādītājus, norādot vai minētie rādītāji ir augsti, vidēji vai zemi);
3. bezdarbniekam piemērotāko pieejamo aktīvo nodarbinātības pasākumu noteikšanu, tai skaitā vēlamo pasākumu saņemšanas secību (šis kritērijs noteikts, ņemot vērā iepriekš minēto kritēriju noteikšanas rezultātus un klienta atbilstību pasākuma iesaistes nosacījumiem);

4. bezdarbnieku piederību noteiktai profilēšanas grupai, ņemot vērā iepriekšējās darbību rezultātus (pavisam kopā ir 39 profilēšanas grupu apraksti).

Kritēriju izstrādei par pamatu tika ņemta vērā arī starptautiskā pieredze⁷. Lai atvieglotu NVA filiāļu darbinieku darbu ar elektronisko profilēšanas sistēmu, tika izstrādāta „Elektroniskās bezdarbnieku kvalifikācijas/profilēšanas metodes lietotāju rokasgrāmata”, kur iekļauts detalizēts elektroniskās profilēšanas sistēmas un to lietošanas apraksts.

2016. gada septembrī SIA “Ernst & Young Baltic” uzsāka izvērtējumu par NVA reģistrēto bezdarbnieku profilēšanas metodes ietekmi uz bezdarbnieku darbā iekārtošanos. Izvērtējuma mērķis bija profilēšanas metodes ietekmes uz bezdarbnieku darbā iekārtošanos novērtēšana un metodes pilnveide bezdarbniekiem ieteikto atbalsta pasākumu efektivitātes uzlabošanai. 2016. gada decembrī SIA “Ernst & Young Baltic” izvērtējuma ziņojumā secināja, ka ir jāpārskata un jāpilnveido bezdarbnieku profilēšanas sistēma mērķētākai un lietderīgākai bezdarbnieku iesaistei pasākumos. Lai ievērotu pētījumā sniegtās rekomendācijas – saturiski atjaunotu profilēšanas matricu, tai skaitā nodrošinātu Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasības, profilēšanas rīka izmantošana no 2018. gada 2. jūlija tika pārtraukta.

Pēc profilēšanas rīka darbības pārtraukšanas profilēšana tiek veikta intervijas veidā, nosakot bezdarbnieka darba atrašanas iespējas, ņemot vērā personas riska faktoros, novērtējot bezdarbnieka motivāciju meklēt darbu un sadarboties ar NVA, kā arī bezdarbnieka darba meklēšanas prasmju pašnovērtējumu. 2018.gadā izstrādāta jauna profilēšanas metodika un 2019.gada 1.jūnijā uzsākta tā pilotēšana, pilotprojekta rezultāti tālākai lēmumu pieņemšanai būs pieejami 2021. gada janvārī. Pilnveidotā profilēšanas metode ietvers trīs profilēšanas grupas - 1.grupa: “Bezdarbnieki ar augstām darba atrašanas iespējām, ar prognozēto darbā iekārtošanos līdz 6 mēnešiem”; 2.grupa: “Bezdarbnieki ar vidējām darba atrašanas iespējām, ar prognozēto darbā iekārtošanos no 6 līdz 12 mēnešiem”; 3.grupa: “Bezdarbnieki ar zemām darba atrašanas iespējām, ar prognozēto darbā iekārtošanos 12 un vairāk mēneši”.

No 2018. gada 30.jūnijā uzskaitē esošajiem 59 119 bezdarbniekiem, profilēti bija 57 058 bezdarbnieki (96,5%). Dati par *noprofilētajiem* bezdarbniekiem sadalījumu pēc profilēšanas grupām uzrādīja sekojošus rezultātus:

- Vislielākais bezdarbnieku skaits bija:
- 13. grupā (motivācija meklēt darbu - zema; motivācija sadarboties ar NVA - vidēji zema; prasmju pašvērtējums - zems);

⁷ Analizēta informācija, kas ietverta šādā pētījumā: Venn, D. (2012), “Eligibility Criteria for Unemployment Benefits: Quantitative Indicators for OECD and EU Countries”, *OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 131, OECD Publishing, <http://dx.doi.org/10.1787/5k9h43kgkvr4-en>*. LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

- 8. grupā (motivācija meklēt darbu - vidēji zema; motivācija sadarboties ar NVA - vidēji zema; prasmju pašvērtējums - vidējs);
 - 4. grupā (motivācija meklēt darbu - vidēji zema; motivācija sadarboties ar NVA - vidēji zema; prasmju pašvērtējums - augsts);
 - 12. grupā (motivācija meklēt darbu - vidēja; motivācija sadarboties ar NVA - vidēji zema; prasmju pašvērtējums - zems);
 - 2. grupā (motivācija meklēt darbu - augsta; motivācija sadarboties ar NVA - vidēji zema; prasmju pašvērtējums - augsts);
- Vismazākais bezdarbnieku skaits bija:
- 5. grupā (motivācija meklēt darbu - augsta; motivācija sadarboties ar NVA – augsta; prasmju pašvērtējums - vidējš);
 - 9. grupā (motivācija meklēt darbu - augsta; motivācija sadarboties ar NVA – augsta; prasmju pašvērtējums - zems);
 - 1. grupā (motivācija meklēt darbu - augsta; motivācija sadarboties ar NVA - augsta; prasmju pašvērtējums - augsts).

Profilēšanas metodes ieviešanas procesā konstatētais:

- NVA darbinieki, izmantojot metodi, mērķtiecīgāk sadarbojas ar klientiem, veidojot individualizētu un objektīvāku pieeju;
- operatīvāk un rūpīgāk tiek identificēts katram klientam noteiktais ieteicamo pasākumu kopums;
- klientu apkalpošanas process tiek veidots strukturēts, klientam vairāk līdzdarbojoties sava individuālā darba meklēšanas plāna sastādīšanā.

6. Karjeras konsultāciju sniegšana 2018. gadā

NVA karjeras pakalpojumi (klātienēs un neklātienēs formātā) ir pieejami visiem interesentiem. Klātienēs pakalpojumi – karjeras konsultācijas; neklātienēs pakalpojumi ietver pašizpētes testu aizpildīšanu NVA CV un vakanču portālā, informāciju NVA tīmekļa vietnes sadaļā “Karjera”, interaktīvo e-apmācību “Motivācijas vēstules sagatavošana un sagatavošanās darba intervijai”. Karjeras konsultāciju mērķis - veicināt klienta integrāciju darba tirgū, nodrošinot atbalstu karjeras izvēlē un plānošanā, profesionālās piemērotības noteikšanā, t.sk. pirms iesaistes apmācību un nodarbinātības pasākumos, kā arī veicinātu izpratni un aktīvu iesaisti mūžizglītībā. NVA piedāvātie karjeras konsultāciju veidi: individuāla karjeras konsultācija; individuāla diagnosticējošā karjeras konsultācija; grupu karjeras konsultācija; grupu informatīvā karjeras konsultācija; individuālā informatīvā karjeras konsultācija.

Lai nodrošinātu NVA dažādu klientu grupu konsultēšanas efektivitāti, 2018. gadā tika aktualizēta metodika darbam ar klientiem, kuriem ir viegli garīgās attīstības traucējumi, metodiskais komplekts darbam ieslodzījuma vietās, sagatavoti metodiskie materiāli par darba meklēšanas, darba intervijas (praktiskais treniņš – interviju simulācijas) jautājumiem. Informatīvi metodiskās bāzes pilnveidošanā un turpmākajā attīstībā aktīvi piedalās vadošo karjeras konsultantu un ekspertu darba grupa, kas regulāri veic jauno metodiku un metodisko ieteikumu sagatavošanu un esošo aktualizēšanu.

2018. gadā pirmo reizi visās NVA filiālēs tika rīkota akcija “Karjeras dienas darba meklētājiem”. Akcijas mērķis - sniegt iespēju NVA reģistrētajiem un neregistrētajiem bezdarbniekiem un darba meklētājiem padziļinātāk iepazīties ar reģionā nozīmīgām nozarēm un brīvajām darba vietām, praktiski sagatavoties darba intervijai un iegūt informāciju par uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām savā reģionā. Akcijas laikā tika īstenotas trīs aktivitātes: (1) "Darba iespējas mūsu reģionā" - tikšanās ar reģiona darba devējiem; (2) "Izveido savu darbavietu pats!" - uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējas; (3) "Darba interviju simulācijas" - individuālās un grupu nodarbības (sagatavošanās darba pārrunām, lomu spēles). Akcijā piedalījās ap 190 darba devēju un biznesa atbalsta organizāciju pārstāvju, padziļinātu un praktisku atbalstu darba meklēšanā un karjeras veidošanā saņēmuši ap 3,5 tūkstošiem darba meklētāju.

Lai palielinātu bijušo ieslodzīto integrāciju darba tirgū, 2018.gadā NVA turpināja dalību Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – IeVP) projektā “Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū”), sniedzot karjeras konsultācijas profesionālās piemērotības un darba meklēšanas jautājumos. Pamatojoties uz NVA un IeVP 2016.gada 10.augusta sadarbības līgumu Nr. 1.1-10.3/102 “Par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gadam darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 9.1.2. specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

darba tirgū” projekta īstenošanu”, NVA karjeras konsultanti (pamatbudžeta darbinieki) veic ieslodzījumā esošo personu individuālo un grupu karjeras konsultēšanu (2018.gadā karjeras konsultācijas tika sniegtas sešās ieslodzījuma vietās). Kopumā 2018. gadā karjeras konsultācijas saņēmušas 588 ieslodzījumā esošās personas (plāns – 583 personas gadā, plāna izpilde – 101%). Atbilstoši IeVP 2018.gadā veiktās aptaujas rezultātiem, vairāk nekā 90% respondentu ne tikai augsti novērtēja konsultācijās iegūtās zināšanas, bet arī atzīmēja to praktisko vērtību.

NVA karjeras jomā līdzdarbojas arī Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotajā projektā “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide”, sniedzot karjeras konsultācijas nodarbinātām personām atbilstoši projekta mērķa grupai un informējot par projekta iespējām (2018.gadā konsultācijas saņēmušas 285 personas). Sadarbībā ar VIAA karjeras konsultanti tika iepazīstināti ar jaunajām konsultēšanas metodēm, kas praksē ir apliecinājušas savu efektivitāti (N.Amundsons "Aktīvā iesaistīšanās", M.Savickis "Dzīves plānošanas rokasgrāmata"). Sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju karjeras konsultanti tika nodrošināti ar aktuālajiem informatīviem materiāliem ķīmijas un farmācijas jomā.

Lai novērtētu NVA klientu apmierinātību ar saņemtajām karjeras konsultācijām un izstrādātu priekšlikumus pakalpojumu pilnveidei, 2018.gadā tika veikta elektroniskā klientu aptauja. Kopumā Aptaujas rezultāti liecina par NVA karjeras pakalpojumu augsto līmeni: pozitīvi vērtē pakalpojumu 94% respondentu (73,7% apmierināti un 20,3% drīzāk apmierināti). Karjeras konsultācijās iesaistīto personu skaits 2013., 2014., 2015., 2016. un 2018.gadā sadalījumā pa bezdarbnieku riska grupām ir atspoguļots 17.tabulā.

Tabula Nr.17

Iesaiste karjeras konsultācijās (bez JG projekta)

Gads	Kopējais personu skaits	Riska grupas					
		Jaunieši** (no 15 līdz 24 gadi)	Personas ar invaliditāti	Atbrīvotie no ieslodzījuma	Personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	Personas vecumā 50+	Ilgstošie bezdarbnieki
2013	44 118	9 499 (21,5%)*	3 257 (7%)*	108 (0,2%)*	866 (2%)*	12 095 (27%)*	12 442 (28%)*
2014	45 671	4 172 (9%)*	4 474 (10%)*	138 (0,3%)*	482 (1%)*	18 041 (40%)*	12 736 (28%)*
2015	37 525	2 760 (7%)*	3 421 (9%)*	115 (0,3%)*	375 (1%)*	14 622 (39%)*	8 266 (22%)*
2016	34 254	2 338 (7%)	3 322 (10%)	133 (0,4%)	443 (1%)	12 591 (37%)	4 699 (14%)
2017	35 645	2 589 (7,3%)	3 633 (10,2%)	121 (0,3%)	496 (1,4%)	12 696 (35,6%)	3 674 (10,3%)
2018	33 111	2 436 (7,4)	3 755 (11,3%)	94 (0,3%)	421 (1,3%)	12 716 (38,4%)	3 359 (10,1%)

* % no kopējā karjeras konsultācijās iesaistītā klientu skaita;
 **Jaunieši, kuri neatbilst JG mērķa grupai: skolēni, pilna laika studenti u.c. jaunieši – citas personas, kas nav bezdarbnieki)

Datu avots: NVA

LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

7. Klientu apmierinātības izvērtējums par NVA un tās īstenotajiem pakalpojumiem

Lai uzlabotu izglītības iestāžu bezdarbniekiem un darba meklētājiem sniegto apmācības pakalpojumu kvalitāti, NVA veic regulāras pārbaudes apmācību īstenošanās vietās, kuru laikā tiek veikta arī apmācībās iesaistīto bezdarbnieku un darba meklētāju apmierinātības ar pakalpojumiem aptauja. Pārbaudu un aptaujas rezultāti tiek analizēti un izmantoti apmācību procesa kvalitātes uzlabošanai.

Informāciju par apmācību kvalitāti un ietekmi uz personas turpmāko konkurētspēju darba tirgū var sniegt arī pati apmācītā persona. Līdz ar to gan NVA, gan LM ir svarīgs apmācīto klientu viedoklis (sūdzības, pateicības, aizpildītas aptaujas anketas), lai operatīvi pārbaudītu izglītības īstenošanu, kā arī informētu klientus par apmācību kvalitāti konkrētā izglītības iestādē, t.sk., iekļaujot informāciju arī apmācību novērtējuma informācijas sistēmā.

Lai izvērtētu bezdarbnieku un darba meklētāju apmierinātību ar NVA pakalpojumiem, katru gadu tiek veikta elektroniskā aptauja, kas norisinājās no 2018.gada 26.novembra līdz 20.decembrim. Piedalījies aptaujā tika uzaicināti 86 044 klienti (85 960 bezdarbnieki un 83 darba meklētāji), kuri sadarbojās ar NVA laika posmā no 2017. gada 1. novembra līdz 2018. gada 1. novembrim. Jau trešo gadu tika paplašināta aptaujas izlase - paust viedokli tika uzaicināti arī tie respondenti, kas vairs nav reģistrēta bezdarbnieka vai darba meklētāja statusā. Klientiem nosūtītajā e-pastā tika sniegta informācija, ka dalība šajā aptaujā ir brīvprātīga un balstās uz klienta izvēli/ piekrišanu. Aptaujas anketu aizpildīja **1205** bezdarbnieki un darba meklētāji (turpmāk – respondenti).

Aptaujas veikšanas posmā tika saņemti e-pasti no klientiem, kuros tie minēja, ka atsakās aizpildīt aptaujas anketu, jo autentifikācija ir pārāk sarežģīta un autentifikācijas dēļ nav ticamības datu anonimitātei un konfidencialitātei. Atbildot uz klientu jautājumiem skaidrots, ka iegūtās atbildes ir konfidenciālas un tiks izmantotas tikai apkopotā veidā. 2018. gadā ir novērojams kāpums un respondentu skaits palielinājies par 747 personām.

Analizējot respondentu atbildes, konstatēts, ka visaktīvāk atsaukušies klienti, kuri ir bezdarbnieka vai darba meklētāja statusā laika posmu līdz 1 gadam – 67%, 15 % no atbildes sniegušajiem klientiem vairs neatrodas bezdarbnieka statusā, bet ir darba attiecībās, 3% klientu vairs nav reģistrēti bezdarbnieka/darba meklētāja statusā, bet nav arī darba attiecībās. 10 % respondentu ir bezdarbnieka vai darba meklētāja statusā laika posmā no 1 līdz 3 gadiem.

Aptaujā piedalījās 65 % sieviešu un 35 % vīriešu. 58 % respondentu bija augstākā izglītība, 36 % - vidējā un 6 % - pamatizglītība.

Respondentiem tika lūgts novērtēt NVA darbinieku konsultēšanas prasmes par situāciju darba tirgū un brīvajām darba vietām. 56 % atbildēja, ka šīs prasmes bija augstas, 38 % - vidējas, 6 % - zemas. NVA darbinieku prasmes

sniegt informāciju par bezdarbnieku un darba meklētāju tiesībām un pienākumiem augstu novērtējuši 70 % respondentu, 27 % respondentu uzskata, ka šīs prasmes bija vidējas, bet 3 % - zemas. Aptaujas dati liecina, ka kopumā respondenti ir apmierināti ar NVA filiāļu darbinieku sniegto informāciju par NVA pakalpojumiem: 68 % aptaujas dalībnieku NVA darbinieku prasmes novērtējuši kā augstas, 27 % - kā vidējas un 5 % - kā zemas. 86 % aptaujāto pauda, ka, apkalpojot, NVA darbinieks bija laipns, bet 2 % apkalpošanu novērtēja kā nelaipnu, 12 % aptaujāto izvēlējās atbilžu variantu “kā kuru reizi”.

Lai veicinātu NVA e-pakalpojumu izmantošanu 2018. gada aptaujā turpinājām noskaidrot, vai klienti lieto NVA e-pakalpojumus, ja nelieto – tad kādēļ, un kas būtu nepieciešams, lai e-pakalpojumu lietošana tiktu intensificēta.

Uz jautājumu, vai respondenti lieto NVA e-pakalpojumus, 79% respondentu atbildēja, ka e-pakalpojumus lieto, 21% - nelieto. Anketas turpmākie jautājumi bija atkarīgi no klienta atbildes uz jautājumu *Vai Jūs izmantojat iespēju saņemt NVA e-pakalpojumus?* Atbildes “Jā” gadījumā tika uzdots papildjautājums – “Norādiet, kā Jūs uzzinājāt par NVA e-pakalpojumiem?”. Vairumā gadījumu – 60 % respondenti par e-pakalpojumiem uzzināja no NVA darbinieka, 46 % - no NVA mājaslapas (www.nva.gov.lv).

Klientus, kuri atbildēja, ka izmanto NVA e-pakalpojumus, lūdzām sniegt vērtējumu 5 baļļu sistēmā, kur 1=ļoti slikti; 2=slikti; 3=vidēji; 4=labi; 5=ļoti labi. Vairumā – 43% respondenti novērtēja NVA e-pakalpojumus ar 4. Arī salīdzinot vērtējumus izmantoto e-pakalpojumu griezumā, redzams, ka visbiežāk lietotais vērtējums ir 4=labi. Ir pieaudzis to respondentu skaits, kas NVA e-pakalpojumus vērtē kā ļoti labi - 34%.

Kā biežāk izmantotos e-pakalpojumus respondenti minēja vakancu meklēšanu - 87%. E-apmācība “Finanšu pratība” tika ierindots, kā jauns NVA e-pakalpojums un izvirzījās kā otrs pieprasītākais e-pakalpojums 36%, pieteikšanās bezdarbnieka vai darba meklētāja statusam - 34%. Respondenti pieteikšanos EURES konsultācijai norādīja kā mazāk izmantotu e-pakalpojumu 1%. Aprēķins veikts ar tiem respondentiem (948 personas), kuri anketas 2. jautājumā atbildēja, ka izmanto NVA e-pakalpojumus.

Ja respondenti uz jautājumu “*Vai Jūs izmantojat iespēju saņemt NVA e-pakalpojumus?*” atbildēja ar “Nē”, tad tika uzdots papildjautājums - *Miniet iemeslu kādēļ neizmantojat NVA e-pakalpojumus.* Iespējami bija vairāki atbilžu varianti un visbiežāk respondentu vidū minētais iemesls e-pakalpojumu nelietošanai ir nezināšanu par e-pakalpojumiem - 41%. Otrs visbiežāk norādītais iemesls 27% gadījumu, kad patiek klātienē kontakts ar NVA darbinieku. 2018. gadā ir samazinājies to respondentu skaits, kas norāda, ka nav pieejami e-pakalpojuma lietošanai nepieciešamie autentifikācijas līdzekļi 1% un neprot pietiekoši labi lietot internetu 3%.

Lai ieinteresētu respondentus, kuri atbildēja, ka nelieto NVA e-pakalpojumus, tika uzdots jautājums “*Kurš no minētajiem NVA e-*

pakalpojumiem Jūs ieinteresēja?”, blakus atbilžu variantam iekopējot saiti uz e-pakalpojumu. Vairumā gadījumu 61% respondenti atbildēja, ka viņus ieinteresēja vakanču meklēšana. 32% atbildēja, ka interesi izraisa pieteikšanās bezdarbnieka vai darba meklētāja statusam. Mazāko interesi izraisīja tāds e-pakalpojums, kā pieteikšanās EURES konsultācijai 4% un e-apmācības modulis “CV un motivācijas vēstules sagatavošanai” 5%.

Atbildot uz jautājumu “Ja nepieciešamais pakalpojuma veids ir pieejams klātienē un elektroniski, tad kādu pakalpojuma saņemšanas veidu Jūs labprātāk izvēlētos?”, 65% klientu norādīja, ka vēlētos pakalpojumu saņemt neklātienē, 35% - klātienē. Atbildot uz jautājumu, kas iedrošinātu biežāk lietot NVA e-pakalpojumus elektroniski, 37% respondenti norādīja uz NVA darbinieka individuālu konsultāciju, savukārt 31% respondentu sliecās atbildēt, ka būtu nepieciešami informatīvie materiāli, lai biežāk lietotu NVA e-pakalpojumus.

2018. gadā Klientu apmierinātības aptaujā tika iekļauts jautājums *Vai NVA darbinieks palīdzēja uzsākt e-pakalpojumu lietošanu?* 50% respondenti atzina, ka nav nepieciešama palīdzība e-pakalpojumu lietošanā. 37% darbinieks palīdzēja uzsākt lietot e-pakalpojumus un 13% nav saņēmuši NVA darbinieka atbalstu.

Kopsavilkums

2018.gadā darba tirgū turpinājās pozitīva attīstība, sarūkot bezdarba līmenim un augot nodarbinātībai, vienlaikus jāņem vērā, ka Latvijā turpmākajos gados nodarbinātības izaugsme samazināsies. Reģistrētā bezdarba līmenis 2018. gada beigās bija 6,4 % (2017.gada beigās – 6,8 %). 2018. gada 30. jūnijā bezdarba līmenis bija 6 %, reģistrēti 55 750 bezdarbnieki – darbaspēka rezerve. Ekonomiskā aktivitāte visizteiktākā ir Rīgā (reģistrētais bezdarbs 3,9 %) un Rīgas reģionā (bezdarbs 4,1 %).

2019.gada 30.jūnijā reģistrēti 8 119 **bezdarbnieki ar invaliditāti** jeb 14,5 % no kopējā bezdarbnieku skaita, kas ir darbaspēks, kas vēl netiek pilnvērtīgi izmantots. Pēdējo gadu laikā Latvijā ir īstenoti vairāki jauni pasākumi, lai vēl vairāk atbalstītu personu ar invaliditāti integrāciju darba tirgū. Piemēram, NVA ir uzsākusi motivācijas programmas īstenošanu darba meklēšanai ar mentora pakalpojumu personām ar invaliditāti, tāpat tiks turpinātas subsidētās darba vietas bezdarbniekiem ar invaliditāti, kā arī turpinātas jaunās iniciatīvas kā atvērto durvju dienas personu ar invaliditāti darbā iekārtošanās veicināšanai, satuvinot bezdarbniekus un potenciālos darba devējus. Turpināsies arī darba devēju informēšanas pasākumi, ietverot arī cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības labās prakses piemēru popularizēšanu, lai iedrošinātu citus darba devējus nodarbināt personas ar invaliditāti

Ilgstošie bezdarbnieki – 14 088 bezdarbnieki jeb 25,3 % no kopējā bezdarbnieku skaita (salīdzinot ar 2017.gada vidu, vērojams gan ilgstošo bezdarbnieku skaita, gan īpatsvara samazinājums reģistrēto bezdarbnieku vidū). ESF projekta “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem” ietvaros turpinās motivācijas programma ilgstošo bezdarbnieku motivācijai un atgriešanai darba tirgū, kuras mērķis ir veicināt ilgstošo bezdarbnieku iekļaušanos sabiedrībā un iekārtošanos piemērotā pastāvīgā darbā vai piemērotās apmācībās.

50+ vecuma bezdarbnieki – 22 957 bezdarbnieki jeb 41,2 % no kopējā bezdarbnieku skaita. Arī tā ir darbaspēka rezerve, kas vēl netiek pilnvērtīgi izmantota. Turpinās NVA ESF projekts ”Atbalsts ilgākam darba mūžam”, kas paredz praktiskus atbalsta pasākumus uzņēmumos nodarbinātajiem vecumā virs 50 gadiem, kas saskaras ar bezdarba riskiem darba vietā.

2018. gada 12 mēnešos NVA reģistrētas 88 492 brīvās darba vietas, kas bija par 17 150 jeb 19 % vairāk, salīdzinot ar 2017. gadu, un par 32 165 jeb 36 % vairāk, salīdzinot ar 2016.gadu, turklāt no 72% darba vietu reģistrētas Rīgas reģionā. Vienlaikus visbiežāk reģistrēto profesiju vidū ir reģistrēts arī salīdzinoši augsts bezdarbnieku skaits, kas bieži vien norāda uz vakanču neizpildīšanos zemā atalgojuma un/vai darba apstākļu dēļ. Tas daudzos gadījumos nemotivē pieņemt attiecīgos darba piedāvājumus.

Secinājumi par īstenotajiem apmācību pasākumiem un turpmāk nepieciešamajiem pilnveidojumiem

1. NVA īsteno darba tirgus īstermiņa prognozēšanu, kuras ietvaros, balstoties uz makroekonomiskiem rādītājiem un darba devēju aptaujām, tiek prognozētas pieprasījuma izmaiņas profesiju grupu līmenī un atbilstoši plānotas un organizētas bezdarbnieku un darba meklētāju apmācības. LM Apmācību komisija, sastādot mācību jomu un profesiju sarakstu bezdarbniekiem un darba meklētājiem 2019. gadā, aktualizēja izglītības programmas, kas fokusējas uz informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, apstrādes rūpniecības un enerģētikas, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu, būvniecības, kā arī transporta pakalpojumu prasmēm. 2019.gada prioritāte ir jau iepriekšējos gados uzsāktu pilnveidojumu īstenošana apmācību pasākumos līdzās ar OECD zinātniskā pētījuma par sociālās atstumtības riskam pakļauto bezdarbnieku iespējām iekļauties darba tirgū rezultātiem, kas tiks izmantoti darba tirgus politikas pilnveidošanai.

2. 2018. gadā ESF projektā „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” 4 329 bezdarbnieki iesaistīti jaunas profesijas apgūvē vai pilnveidē, 11 766 bezdarbnieki darba tirgum nepieciešamo pamatprasmju apgūvē (valodas, datori, transportlīdzekļu dažādas kategorijas). Attiecīgi ESF “Jauniešu garantijas” projektā 1 138 bezdarbnieki iesaistījās profesionālajā izglītībā un 2 804 neformālajā izglītībā. No 2017. gada 1.jūlija līdz 2018. gada 30.jūnijam dalību profesionālās apmācības ietvaros pabeidza (t.sk. “Jauniešu garantijā”) 5 492 bezdarbnieki, uzrādot salīdzinoši augstu darbā iekārtošanās rādītāju – 43,1 % jeb 2 369 bezdarbnieki iekārtojās darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc mācību pabeigšanas.

3. NVA un darba devēju sadarbības rezultātā 2018.gadā vērojams “Apmācībā pie darba devēja (bezdarbnieka praktiskā apmācība uzņēmumā uz vietas) iesaistīto skaita pieaugums. Pasākumā 2018. gadā iesaistījās 426 personas, kas bija par 113 personām jeb 33% vairāk, salīdzinot ar 2017. gadu. Tomēr pasākumiem, kas vērsti uz darba devēju iesaisti bezdarbnieku pārkvalificēšanā un praktiskā apmācībā uzņēmumā uz vietas, saglabājas neizmantots iesaistes pieprasījums, tāpēc nepieciešams turpināt iesāktu sadarbību ar darba devējiem un informētības pasākumus to popularizēšanā.

4. Uzlabojoties ekonomiskajai situācijai un īstenojot NVA pasākumus, 2018.gada laikā reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku skaits ir samazinājies par 18%, un 2018. gada 12 mēnešos darbā iekārtojušies 12 tūkstoši ilgstošie bezdarbnieki. Ilgstošo bezdarbnieku vidū vecāki par 50 gadiem bija 60% bezdarbnieku, bezdarbnieki ar invaliditāti bija 26%, tāpat ilgstošie bezdarbnieki ir bieži vien ar novecojušām un darba tirgum neatbilstošām

prasmēm un kvalifikāciju, bieži arī ar iepriekšējo darba pieredzi mazāk kvalificētos darbos, daudziem ir hroniskas veselības problēmas, pastāv psiholoģiskas un atkarību problēmas. Lai ilgstošos bezdarbniekus motivētu un sagatavotu darba tirgum, ir nepieciešami būtiski ieguldījumi un papildus darbs ar šo mērķa grupu, tāpēc rezultāti nevar būt tūlītēji. Tā kā daļa reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku ir arī pašvaldību sociālo dienestu klienti, tad turpmāk tiks pastiprināta sadarbība starp NVA un sociālajiem dienestiem, lai pilnvērtīgāk pielietotu individuālo gadījumu vadības pieeju, motivējot bezdarbniekus efektīvāk pildīt individuālajā darba meklēšanas plānā noteiktos uzdevumus un pienākumus savas sociālās un bezdarba situācijas risināšanai.

5. Latvijas reģionos joprojām būtiski atšķiras ekonomiskā aktivitāte un attiecīgi darba vietu lielākais īpatsvars koncentrējas Rīgas un Pierīgas reģionos, kamēr citos reģionos darba vietu skaits ir būtiski mazāks. Tā kā darba tirgū ir vērojamas darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atšķirības – uzņēmumos ir brīvas darba vietas vienā reģionā, bet bezdarbs un pieejamais bez darba esošais darbaspēks ir citos reģionos, tad NVA kopš 2013. gada īsteno reģionālās mobilitātes atbalsta programmu. Regulāri tiek pārskatīti un pilnveidoti atbalsta piešķiršanas nosacījumi. 2018.gadā tika veikti grozījumi, paredzot transporta un īres kompensācijas, uzsākot darbu arī Rīgā, kā arī samazināts atbalsta saņemšanai nepieciešamais attālums no dzīvesvietas līdz darba vai apmācību vietai no 20 uz 15 kilometriem, tādējādi veicinot bezdarbnieku aktīvāku dalību pasākumā. Tika palielināta arī mobilitātes pasākuma ietvaros pieejamā kopējā finanšu atlīdzība līdz 600 euro apmērā. Atbalsts mobilitātei pieejams arī tad, kad bezdarbnieki dodas uz apmācību vai subsidētās nodarbinātības darba vietu. OECD pētījums parādīja, ka personām, kas izmanto šādu atbalstu apmācību laikā, apmācībām ir labvēlīgāka ietekme uz nākotnē saņemto algu. Plānots arī turpmāk pilnveidot NVA īstenotā reģionālās mobilitātes atbalsts pasākumu, tomēr mobilitātes atbalsts tikai daļēji var risināt darbaspēka nokļūšanas problēmu uz vietām, kur ir darbs, jo mobilitātes iespējas joprojām apgrūtina nepietiekams atbilstošu īres mājokļu piedāvājums, sabiedriskā transporta un ceļu infrastruktūra.

6. Salīdzinot ekonomiskās aktivitātes līmeni pēc iegūtā izglītības līmeņa, vērojama sakarība – jo augstāks izglītības līmenis, jo augstāks aktivitātes līmenis, jo īsāks bezdarba ilgums, kā arī labāki darba tirgus iznākumi algas un nodarbinātības noturības izteiksmē. Tāpēc ir svarīgi turpināt pieaugušo iesaisti tālākizglītībā un darba tirgum nepieciešamo profesionālo, pamatkompetenču un darba tirgum nepieciešamo prasmju apguvē. Tāpat nepieciešams turpināt intensificēt atbalstu tiem, kam ir zemākās prasmes un lielāks ilgstošā bezdarba risks, jo īpaši ņemot vērā automatizācijas un robotizācijas, kā arī sabiedrības novecošanās tendences un nepieciešamību darba tirgū būt pēc iespējas ilgāk. Augstas atsevišķu iedzīvotāju grupu finanšu saistības nepietiekamu ienākumu un zemas finanšu pratības dēļ rada šķēršļus efektīvākai ēnu ekonomikas LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

mazināšanai, kā arī produktivitātes palielināšanai, jo cilvēkiem šādās situācijās zūd motivācija turpināt izglītošanās pasākumus. NVA jāturpina īstenot preventīvus un izglītojošus pasākumus bez darba esošo personu finanšu pratības uzlabošanai, kā arī jautājumos par mājsaimniecības budžeta plānošanu.

7. OECD pētījumā secināts, ka NVA organizētajiem mācību pasākumiem ir pozitīva ietekme (pretēji sabiedrībā izplatītajiem mītam un stereotipiem) gan attiecībā uz darba atrašanas iespējām, gan darba samaksas pieaugumu. Sekmīgai bezdarbnieku integrēšanai darba tirgū un strādājošo prasmju pilnveidei noteicošā ir izglītības iestāžu spēja un ieinteresētība pilnveidot izglītības piedāvājumu un veidot/atjaunināt kvalitatīvas izglītības programmas. Latvijā līdzīgi kā citās ES dalībvalstīs bezdarbnieku mācību ietvaros tiek izmantota uz pieprasījumu vērsta kuponu sistēma, kas izglītojamo informētākai izglītības pakalpojuma izvēlei papildināta ar dažādiem e-vides risinājumiem, lai sniegtu objektīvu informāciju par rezultātiem un kvalitāti izglītības iestāžu piedāvājumā.

8. Atbilstoši OECD pētījuma secinājumiem NVA bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību ietvaros nepieciešams turpināt papildus kvalitātes kritēriju izstrādi izglītības iestādēm, fokusējoties uz kvalitatīvu infrastruktūru un mācību rezultātiem kā pamata kritērijiem, kā arī risinot izglītības pakalpojumu sniedzēju ģeogrāfisko pieejamību, t.sk, sekmējot PIKC iesaisti pieaugušo izglītības īstenošanā. Risinot OECD konstatētos izaicinājumus attiecībā uz izglītības iestādēm, kas ir tiesīgas sniegt izglītības pakalpojumus, bet, kuru mācību kvalitāte ir nepilnīga, prioritāri plānots padarīt stingrākus neformālās izglītības programmu uzņemšanas kritērijus, virzoties prom no šobrīd pastāvošās licencēšanas sistēmas un saistot to ar skolu akreditāciju. Ņemot vērā OECD pētījuma rekomendācijas, plānots pilnveidot arī apmācību kupona izmantošanas nosacījumus, izskatot grupu komplektēšanas iespējas atsevišķām klientu grupām, kam varētu būt nepieciešams papildus atbalsts izglītības iestādes izvēlē.

Pielikumi

Pielikums Nr.1
LM apmācību komisijas
2019. gada 29.maija sēdes protokolam Nr. 1/2019

Profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmu saraksts, kurās nepieciešams veikt bezdarbnieku apmācību, pārkvalifikāciju un kvalifikācijas paaugstināšanu

I Profesionālās tālākizglītības programmas - 1.kvalifikācijas līmenis

Nr. p.k.	Iegūstamā profesionālā kvalifikācija	LR Profesiju klasifikatora kods	Izglītības programmas kopējais mācību stundu skaits	Kupona bāzes vērtība (EUR)	Koeficients atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem*	Maksimālās kopējās Apmācību izmaksas vienai personai par visu apmācību periodu (EUR)
1.	Koksnes materiālu apstrādātājs **	7522 06	480	600	1,43	858

* 2007. gada 2.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.655 „Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”

** tiem bezdarbniekiem, kuriem iegūtā izglītība nav augstāka par pamatzglītību

II Profesionālās tālākizglītības programmas - 2.kvalifikācijas līmenis

Nr. p.k.	Iegūstamā profesionālā kvalifikācija	LR Profesiju klasifikatora kods	Izglītības programmas kopējais mācību stundu skaits	Kupona bāzes vērtība (EUR)	Koeficients atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem*	Maksimālās kopējās Apmācību izmaksas vienai personai par visu apmācību periodu (EUR)
1.	Apdares darbu strādnieks	7123 02	640	800	1,27	1016
2.	Aprūpētājs	5322 02	480	800	1,65	1320
3.	Atslēdznieks	7222 01	640	800	1,35	1080
4.	Betonētājs	7114 01	640	800	1,27	1016
5.	Bruģētājs	7112 01	480	600	1,27	762
6.	Būvkonstrukciju montētājs**	7111 03	640	1220	1,27	1549,4
7.	Elektromontieris	7411 02	960	1220	1,21	1476,2
8.	Flīzētājs	7122 02	640	800	1,27	1016
9.	Frēzētājs	7223 01	480	600	1,35	810
10.	Gāzmetinātājs (OAW)	7212 01	480	600	2,9	1740
11.	Inženierkomunikāciju montētājs	7126 06	640	800	1,27	1016
12.	Klientu apkalpošanas operators	4222 04	480	600	1	600
13.	Konditora palīgs	7512 10	480	600	1,19	714
14.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehānizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG)	7212 05	480	600	2,9	1740
15.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehānizēto iekārtu	7212 06	480	600	2,9	1740

LMzin2019; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2018.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem”

	inertās gāzes vidē (MIG)					
16.	Lokmetinātājs metināšanā ar volframa elektrodu inertās gāzes vidē (TIG)	7212 07	480	600	2,9	1740
17.	Pavāra palīgs	9412 01	480	600	1,19	714
18.	Rokas lokmetinātājs (MMA)	7212 04	480	600	2,9	1740
19.	Sausās būves montētājs	7111 04	640	800	1,27	1016
20.	Skārdnieks	7213 02	960	1220	1,35	1647
21.	Šuvējs	7531 01	480	600	1,04	624
22.	Virpotājs	7223 03	480	600	1,35	810

* 2007. gada 2.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.655 „Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”

** nepieciešama izglītojamā iepriekšējā izglītība nozarē (izglītību apliecinošs dokuments) vai darba pieredze būvniecībā (izziņa no darba devēja)

III Profesionālās tālākizglītības programmas - 3.kvalifikācijas līmenis

Nr. p.k.	Iegūstamā profesionālā kvalifikācija	LR Profesiju klasifikatora kods	Izglītības programmas kopējais mācību stundu skaits	Kupona bāzes vērtība (EUR)	Koeficients atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem*	Maksimālās kopējās Apmācību izmaksas vienai personai par visu apmācību periodu (EUR)
1.	Autodiagnostiķis***	7412 14	960	1220	1,35	1647
2.	Būvizstrādājumu galdnieks	7115 09	960	1220	1,43	1744,6
3.	Datorsistēmu tehniķis	3513 01	960	1220	1,28	1561,6
4.	Elektrotehniķis	3113 02	960	1220	1,21	1476,2
5.	Ēku būvtehniķis**	3112 02	960	1220	1,27	1549,4
6.	Loģistikas darbinieks	3339 16	960	1220	1,00	1220
7.	Maiznieks	7512 01	640	800	1,19	952
8.	Mazumtirdzniecības komercdarbinieks	3339 18	960	1220	1,00	1220
9.	Namdaris	7115 01	960	1220	1,27	1549,4
10.	Pārtikas produktu ražošanas tehniķis	3119 20	960	1220	1,19	1451,8
11.	Remontatslēdznieks	7233 02	960	1220	1,35	1647
12.	Viesmīlis	5131 01	960	1220	1,19	1451,8

* 2007. gada 2.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.655 „Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”

** nepieciešama izglītojamā iepriekšējā izglītība nozarē (izglītību apliecinošs dokuments) vai darba pieredze būvniecībā (izziņa no darba devēja)

*** nepieciešama izglītojamā iepriekšējā profesionālā kvalifikācija profesijā “Automehāniķis” un iegūta “B” kategorijas autovadītāja apliecība

IV Profesionālās pilnveides izglītības programmu kopas

Nr. p.k.	Profesionālās pilnveides programmas un/vai kopas nosaukums	Mācību stundu skaits	Prasības iepriekšējai izglītībai izglītojamajam	Kupona bāzes vērtība (EUR)	Koeficients atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem*	Maksimālās kopējās izmaksas vienai personai par visu Apmācību periodu (EUR)
1.	Ēku siltināšana	No 160 līdz 320 stundām	profesionālā izglītība nozarē	400	1,27	508
2.	Grāmatvedība	No 160 līdz 320 stundām	profesionālā izglītība nozarē	400	1	400
3.	Mazā biznesa organizēšana	No 160 līdz 320 stundām	vidējā	400	1	400
4.	Praktiskais mārketingš	No 160 līdz 320 stundām	vidējā	400	1	400
5.	Projektu vadība	No 160 līdz 320 stundām	vidējā	400	1	400
6.	Sanitārtehnisko iekārtu montēšana	160	pamatizglītība	400	1,27	508
7.	Siltumiekārtu apkalpošana	160	pamatizglītība	400	1,27	508

* 2007. gada 2.oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.655 „Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”

Neformālās izglītības programmu saraksts bezdarbnieku sociālo un profesionālo pamatprasmiņu apguvei

Nr. p.k.	Sociālās un profesionālās pamatprasmes (neformālās izglītības programmas)	Mācību stundu skaits	Maksimālās kopējās Apmācību izmaksas vienai personai par visu apmācību periodu (EUR)
Latviešu valoda (bez starpniekvalodas)			
1.	Valsts valoda atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim	150	360
2.	Valsts valoda atbilstoši vidējam valsts valodas prasmes līmenim	150	360
3.	Valsts valoda atbilstoši augstākajam valsts valodas prasmes līmenim	150	360
4.	Valsts valoda atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim (ar angļu pamatvalodu)	150	360
5.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši pamatzināšanu līmenim (A1 valodas prasmes līmenis)	120	360
6.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši pamatzināšanu līmenim (A2 valodas prasmes līmenis)	120	360
7.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši vidējam līmenim (B1 valodas prasmes līmenis)	120	360
8.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši vidējam līmenim (B2 valodas prasmes līmenis)	120	360
9.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši augstākajam līmenim (C1 valodas prasmes līmenis)	120	360
10.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši augstākajam līmenim (C2 valodas prasmes līmenis)	120	360
Svešvalodas (saziņa svešvalodās)			
11.	Angļu valoda (bez priekšzināšanām)	150	360
12.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Elementary)	100	360
13.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Lower Intermediate)	100	360
14.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Intermediate)	100	360
15.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	100	360
16.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	150	360
17.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Advanced)	150	360
18.	Vācu valoda (bez priekšzināšanām)	150	360
19.	Vācu valoda (ar priekšzināšanām)	100	360
20.	Krievu valoda (bez priekšzināšanām)	150	360
21.	Krievu valoda (ar priekšzināšanām)	100	360
22.	Franču valoda (bez priekšzināšanām)	150	360
23.	Zviedru valoda (bez priekšzināšanām)	150	360

24.	Norvēģu valoda (bez priekšzināšanām)	150	360
	Datorzinības (digitālās prasmes)		
25.	Datorzinības (bez priekšzināšanām)	120	360
26.	Datorzinības (ar priekšzināšanām)	120	360
27.	AutoCAD	150	360
28.	Corel Draw Graphics	120	360
29.	Web risinājumu izstrāde	120	360
30.	Personālo datoru operētājsistēmu un lietojumprogrammu instalēšana, konfigurēšana un uzturēšana	120	360
31.	Darbs ar biroja programmatūras pakotni OpenOffice	120	360
32.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Jumis)	120	360
33.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma 1C Grāmatvedība)	150	360
34.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Horizon vai Balance)	150	360

Transportlīdzekļu (t.sk. traktortehnikas) vadīšanas apmācību saraksts

Nr. p.k.	Izglītības programmas	Mācību stundu skaits	Maksimālās kopējās Apmācību izmaksas vienai personai par visu apmācību periodu (EUR)
	Transportlīdzekļu (t.sk. Traktortehnikas) vadīšana		
1.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju	128	670
2.	„C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	108	670
3.	„C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	108	670
4.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	118	670
5.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	118	670
6.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	98	670
7.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	95	670
8.	"C1E" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	95	670
9.	"DE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D" kategoriju	90	670
10.	"D1E" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	90	670
11.	“TR1” kategorijas traktortehnikas “Traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas ar pilnu masu līdz 7500 kilogramiem”	96,5	640
12.	“TR2” kategorijas traktortehnikas “Visi traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas”	96,5	640
13.	“TR3” kategorijas traktortehnikas “Meža mašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas”	77	520
14.	“TR4” kategorijas traktortehnikas “Ceļu būves mašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas”	99	650
* Persona ir atbrīvota no ceļu satiksmes noteikumu eksāmena kārtošanas, ja tai ir traktortehnikas vai C1 vai C kategorijas sauszemes transportlīdzekļa vadītāja tiesības (ar priekšzināšanām).			

Grupu nodarbību un individuālo konsultāciju saraksts konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu ietvaros

Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi (KPP) ietver klātienēs un tālmācības kursus darba meklēšanas metožu un darba tirgum nepieciešamo pamatprasmju un iemaņu, kā arī veselības veicināšanas pamatprincipu apguvei.

KPP veidi:

- 1) kursi: 24, 32, 35, 40 vai 56 akadēmiskās stundas – **13** pakalpojumi;
 - 2) e-apmācība: 5 un 8 akadēmiskās stundas – **2** pakalpojumi;
- Kopā - **15** pakalpojumi.

Nr.	Pakalpojuma veids	Pakalpojuma nosaukums	Apjoms akad. st. (45 min)
1. Saziņa valsts valodā			
1.1.	kurss	Valsts valodas prasmju attīstīšana	56
1.2.	kurss	Lietišķās rakstības prasmes, dokumentu izstrāde un lietvedības organizēšana	40
2. Komunikāciju prasmes			
2.1.	kurss	Lietišķo attiecību kultūra un sarunu vadīšana	40
2.2.	kurss	Publiskā uzstāšanās un efektīvas prezentācijas metodes	40
3. Digitālās prasmes			
3.1.	kurss	Ievads darbam ar datoru un internetu	40
4. Sociālās un pilsoniskās prasmes			
4.1.	kurss	Darba un sociālās tiesības. Darba aizsardzības pamati.	40
4.2.	kurss	Veselības veicināšana un stresa mazināšana	40
4.3.	e-apmācība	Finanšu pratība	5
4.4.	e-apmācība	Motivācijas vēstules sagatavošana un sagatavošanās darba intervijai	8
5. Citas prasmes			
5.1.	kurss	Periodiskā apmācība autovadītājiem (kods 95)	35
5.2.	kurss	Asistents-pavadonis personai ar invaliditāti	24
5.3.	kurss	Pamatzināšanas metālapstrādē	32
5.4.	kurss	Pamatzināšanas poligrāfijā	40
5.5.	kurss	Pamatzināšanas elektrotehnikā	40
5.6.	kurss	Pamatzināšanas kokapstrādē	40